Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

HARRY KAAE

FREDERIKSBERG BESØG

København 1947

KORCH

FREDERIKSBERG
BESØG

HARRY KAAE

FREDERIKSBERG BESØG

TEGNINGER AF KNUD MÜHLHAUSEN

MORTEN A. KORCH'S FORLAG
KØBENHAVN 1947

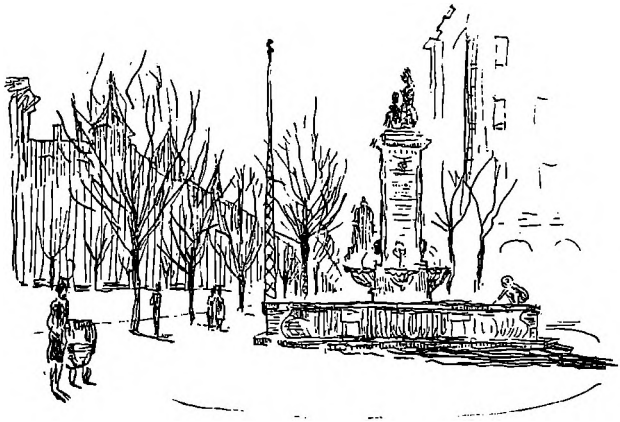

Frederiksberg Allé

Fornem og stilfærdig. De Gamle og Forhenværendes eksclusive Paradis med Bænkesiesta i Sommersol: første Parket til den forbiglidende Strøm af velklædt Medborgerskab. Sceneudstyret leveret og arrangeret af kongelig Hof-Leverandør med Sans for det noble og stilfulde. Enkeltheder ud af Helheden: Fruer i elegante Spaseredragter ... blaafrakkede, hvidkappede Nurser med Marcipanbørn ... Racehunde i blankpoleret brunt og velfriseret korthaaret ...

Aah nej, det passer ikke helt!

Naa, men saa Guldaldertidens Kunstner- og Digterallé med Kamma plukkende Blomster i Vejgrøf-

ten og Knud Lyhne i Vandstøvler og kaffebrun Marskandiserkavaj paa Vej til Byen bag de grønne Volde. Oehlenschläger, velklædt og drømmende, i magelig Gangart under Skyggen af de store gamle Lindetræer... Baggesen, lige ved at falde over sine egne Ben for at kigge langt efter fikse Ankler i Svikkelstrømper, eller det søde Syn af yndige Former under en flortynd Vaarkjole, gennemlyst af Solens magiske Straalekraft. Landsteder, Parkhaver, Vindmøller. Vejstøvet i graabrune Skyer efter en kongelig Karet eller borgerlig Wienervogn ...

Nej, heller ikke det dækker helt hvad vi forstaar ved Frederiksberg Allé!

Godt, saa lader vi Raketterne gaa til Vejrs over »Rosenlund« og »Ratzenborg«: lysende Ildstriber over Nattehimlen, Vandfald af Farver: grønt, rødt, blaat ... Guldregn aah! Vi lader trikotklædte Udraabere med Leopardskind over Maven skrige omkap med Svingkarrusellers skingrende Orgelværk, Italienerne gribe Mandolinerne i Monigattis Salon og Schweizerne hos Gaudenzi jodle til Akkompagnement af Gæsternes Ølkrusdunken i Cafébordene. Vi hører Hvinene fra Luftgyngen paa Alleenberg og Esmanns elegante Konferéncer paa Sommerlyst, Syngepigernes frækt-fortrolige Viseforedrag i Schultz Sangerindepavillon og Tonerne af Strauss Valse fra Carstensens Alhambra. — Eller vi lytter til noget inde i os selv, noget glemt eller blot gemt: et Foraarsminde, en Efteraarserindring, en Søndagformiddagstur under nyudsprungne Allétræer, en

Cycletur med en solbrændt ung Pige i rødstribet Kjole. Maaske blot en formaalsløs Slentren paa stille Villaveje, eller staaende bag paa en Omnibus i duvende Sejlen over blank Asfalt, der sang under Hjulene og videde sig ud som en Kølvandsstribe.

Nej! Og dog, jo, det passer, det er rigtigt altsammen, hver for sig. Frederiksberg Allé er baade fornem og folkelig, stilfærdig og larmende, Pariserboulevard og Slotsallé, Dyrehavsbakke, Digterallé og de Gamle og Forhenværendes eksclusive Paradis. Den er baade Fortid og Nutid ... i Dag, i Gaar, forleden og for Aar tilbage. Faa Steder i København kan vi gennemvandre saa mange Verdener som paa en Tur fra Værnedamsvej til sjette Frederiks gamle Folke- og Kongehave. Minderne dukker op og er klædt i Barok, Rokoko, Empire ... og i Klunker, i Swingkjole og Cotton coat. Pigesmil fra fire Aarhundrede lyser os imøde, blankvaade og levende. Vi kan ikke spasere ad denne Byens eneste virkelige gamle Promenade uden at paavirkes af de skiftende Stemninger, der ligger i Luften og i Omgivelserne.

Derfor vælger vi at komme til Frederiksberg ad den gamle og evigunge Æventyrallé. Vi lukker en usynlig Gitterport efter os oppe ved Vesterbrogade og slentrer langsomt ud mod Slotshaven med opladt Sind og modtagelige Sanser. Ikke med Baede-

keren i Haanden for at standse op foran hvert Matrikelnummer: Er der noget saa kedeligt som bare nøgternt at fastslaa de tørre historiske Fakta: Rentekammerarkiv, Missiver, Voteringsprotokoller ... og dér og dér boede den og den fra anno ditten til anno datten, Huset ombygget, tilbygget, Grunden udstykket, se vedføjede Kortudsnit! Næ, vi lader Fortid og Nutid komme til os i Stemninger. Vi gør Holdt foran et Hus, en Have, en aaben Plads ... kan De huske og vidste De det? Og er der ikke nogen egentlig Historie knyttet til Stedet, saa digter vi selv. De kender godt det at standse op foran en tilfældig Villa paa en Sidevej og tænke sig til, hvordan nu de Mennesker er, der bor derinde, hvordan de lever. Det er hyggeligt, og der er frit Spillerum for Fantasien. En Skygge bag et oplyst Gardin kan give Bolden op, en kaldende Stemme fra Baghaven, blanklakerede Automobiler parkeret ved Fortovskanten ...! Iøvrigt slentrer vi bare afsted og lader det, der er og det, der sker, inspirere os: et gammelt frønnet Bindingsværkslysthus, Maageflugt over et irgrønt Taarn, Blomsterduft, to gamle Damer i Trippegangart uden om en glemt Bunkers ...

Straks vi passerer Værnedamsvejen og træder ind i Alléen, mærker vi Forskellen fra Vesterbros travle og larmende Trafikmylder til den stille søndagsag-

tige Fred. Det er en meget følelig Overgang. Bilerne glider over Asfalten paa en helt anden Maade end før, Hestenes Hovslag lyder helt provinsiel. Ja, selv Menneskene er anderledes, deres Ansigtsudtryk et andet; de slapper af, faar Ro over de forjagede Træk ... det er virkelig, som om man har lukket en usynlig Port bag sig og er traadt ind i en anden Verden.

Lang og snorlige, flankeret af unge Træer der danner Løvgange for de spaserende, strækker Alléen sig fra en hæsblæsende Rundkørsel til en stemningsfuld Runddel. Bebyggelsen er uensartet, men netop derfor saa tiltalende: hist og her ligger fine gamle Villaer ind imellem høje Bolighuse. Triste Lejekaserner er der ikke Tale om, læg Mærke til hvordan hver høj Bebyggelse er præget af dekorativ Fornemhed ligesom Husene paa Østerbrogade foran Søerne. Der er Taarnspir paa næsten alle Hjørner, kunstfærdige Balkoner foran store brede Vinduer, Stenfigurer i Nicher, buede Frontespicer. Tal ikke om Konditorkunst, tænk hellere paa den behagelige Forskel fra de trøstesløse ensfarvede og ensartede Facader med smaabitte Glughuller til Vinduer og Indgangsdøre af Kulissefinér.

Alléen er ikke noget Forretningsstrøg. Butikkerne er kun til for Kvarterets Beboere, og Skiltningen derfor stort set ikke særlig iøjnefaldende. Dog kan man alligevel finde mangen hyggelig lille Kælder-shop, et lækkert *maison* eller *atelier* med eksclusive Modeller i Undertøj, Kjoler og Hatte. Vi kan falde i Staver foran et Antikvariat eller forvilde os ind i

Halvmørket bag Disken og snuse os til en sjælden Bog eller et morsomt gammelt Kobberstik.

Først og fremmest er Alléen Promenade, en herlig Spaserevej, boulevardagtig med sin Bredde og Beplantning, kosmopolitisk af Udseende men absolut ikke af Karakter. Den kan minde om bestemte Kvarterer i Malmø, visse Steder i Nærheden af Alsteren i Hamburg, altsaa som der saa ud før Hitlerkrigen; den kan ogsaa minde om enkelte Boulevarder i Paris, men ogsaa kun minde om, i Virkeligheden er den helt sig selv, ligesom Strøget, Langelinie og Strandvejen, den har sit eget Præg, sin egen Tone og Rytme.

Kig paa Menneskene, der gaar forbi. Se Ebbe Rode paa det modsatte Fortov, han er paa Vej ind til Byen med lange Skridt og Hatten i Nakken. Det er en Del Aar siden han og hans Brødre spillede Bordtennis i Haven i Allégade, men man synes alligevel, han ligner sig selv fra dengang. Se den gamle Baron fra Kochsvej, han gaar forsigtigt, støttet til sin guldknappede Stok, det var i 1919 han kom til Skade ved Vigerslevulykken, nu gnaver Gigten i det forlængst lægte Laarbensbrud. Dér har vi Olaf Gynt, barhovedet, gulhaaret ... mer' skrigende gult end Citron, som det hedder i et af hans egne Digte ... Johannes V. paa en Afstikker fra Hjemmet paa Østerbro til sit gamle Kvarter ... Høj og slank: Fru Berthe Quistgaard direkte fra »En Endefuld« paa Frederiksberg Teater, fra Prøve!

Solen glimter i en skarpsleben Lorgnet ... er det ikke? Jamen det er da umuligt! Og dog, det nærsynede, aandfulde Blik, den galliske Profil, det kan ikke være andre end Christian Rimestad! Og dér: Professor Daniel Jacobson med Flagreslips og Valerianadufte i Graafippen ... Sophus Claussen, lille og buttet, med Satyrsmil paa rødmossede Dionysioskinder, smaa Eroter omflagrende den aabentstaaende Demifrakke. Det er de henfarne vi møder her i Solskinnet under Allétræernes lysegrønne Baldakiner: Tivoli-Carstensen paa Vej til Alhambra, dampende paa en ægte »Upmann« ... Digteren Poul Chiewitz langsomt slentrende over Fliserne, nynnende, smilende, svingende den lette Spanskrørsstok i glacébehandskede Hænder; — se hvor overrasket-interesseret han vender sig efter de frederiksbergske Piger, der cycler forbi med Kjolen som en udspændt Ballon over solbrændte Ben helt op

til Hofterne. Han gør sine Betragtninger og mindes vel Pigernes Tipoldemødre, naar de trippede forbi her i Alléen i 1840'erne og løftede Kjolen med elegant-kokette Haandbevægelser for en smal lille Fod i Safiansko: Rikke, Caroline, Anette i Musselin og brusende Taft og storskyggede Straahatte med Flagrebaand; røde Smil under blaa Parasoller; Duft af Lavendel i Forbifarten ... Den Gang kunde man med Rette nynne med paa de lidt frivole Viser fra Sangerindeteltet i Ratzenborg: O, hint søde ubekendte under Skørter ...!

Vi slentrer videre ned ad Alléen i Selskab med Poul Chiewitz. Vi tænker os tilbage til hans egen Tidsalder, til »Corsaren«s og Christian den Ottendes Dage: Lidt Flimmer og Taage i Luften, en Bølgebevægelse over Asfalten, og Billedet er med eet forandret: de spinkle Allétræer har veget Pladsen for store gamle Linde. Hvor før Etagehusene knejste til femte Sals Højde, ligger nu kun Villaer og Landsteder. Vejen er blevet smallere og omgives af dybe Grøfter, Støvet staar tykt og graabrunt efter forbipasserende Køretøjer ...

Hvordan ér han nu, hvordan lever han, denne unge Københavnerforfatter som har forarget Borgerskabet med sine Romaner »Fra Gaden«, »Japhet ...« og »Saaledes forholder det sig?« Ja, spørg Justitsraadinden, der sidder i Jasminlysthuset i Villa »Lykkero«, spørg de unge Piger vi møder i Alléen, lyt til Fuglekvidderet i Lindekronerne, Spurvene hører og ser saa meget ...

— Han er en uforbederlig Drivert, fastslaar Justitsraadinden. — Se hvor dovent han slentrer afsted, man skulde min Syv og Salighed tro det kostede ham uovervindelige Anstrengelser blot at flytte den ene Fod foran den anden. Han interesserer sig kun for at drive og skrive frivole Bøjer, ja jeg har naturligvis ikke læst dem, men man siger de handler om Sypiger, Grisetter kalder han dem, den fransktossede Pariserpoet, og Lediggængere, der ikke tænker paa andet end Sold og Flirt og anden Uanstændighed. Og saa tillader han sig at kritisere det københavnske Selskabsliv, han skriver at det er en ligelig Blanding af tyndt Thevandspjask, middelmaadigt Fortepianospil og stereotyp Konversation. Han skulde gøre Nar, den Vindbeutel! Min Søster, kongelig Agentinden, var i Selskab med ham sidste Vinter hos Fabriquer Roosenhoffs, hun siger han bare stod og hang i en Vinduesfordybning og saa lidende ud, og da Kancellist Bruun, der som vi jo alle ved er den fuldendte Selskabsmand, kom med sine Morsomheder og aandfulde Indfald, stod saa ikke Fyren der og smilte rigtig grimt og spotsk! Næ, et rigtigt mauvais sujet, det er hvad han er, denne Hr. Forfatter Poul Chiewitz ...!

— Han er en sød Fyr, siger de frederiksbergske Piger, — se hvor elegant han er klædt med rødstribet Vest og stortærnede Pantalons, og sikke en Figur i Frakken, og som hans Halsbind er bundet, og de Sveskestene, og som han forstaar at bruge dem, og som han skriver, saa dejligt lyst og let og

flydende og om de dristigste Emner, lige til Stregen. Han er en rigtig Jon, ikke til at staa for ...

— Han er en fri Fugl, kvidrer Spurvene — han forstaar hvad det hele drejer sig om: nyde Livet let og legende. Vinterdage stryger han op og ned ad Østergade mellem Halmtorvet og »Hesten«, vi kender ham fra Helliggeist ... Sommeren tilbringer han paa Frederiksberg, hvor han ligger paa Landet ved Andebakkestien. Han nynner og smiler og kissemisser med de smaa Jomfruer. Hans Bøger kender vi ikke, men vi har hørt, at de skal være arrogante og altfor letbenede og svævende, slet ikke til at placere i en Rubrik ...

Og dér gaar Digteren, let tilbagelænet, ironisk smilende, svingende Spanskrørsstokken, dovent slentrende. Han indrømmer det altsammen: han elsker at drive, drømme og forelske sig ... han hader Thevand, dum Konveniens og Selskabslivets morsomme Mænd. Livet er virkelig herligt, naar blot man forstaar at indrette sig: ingen unødvendige Anstrengelser, intet forpustet Jageri ... Efteraarsaftner i Gyngestolen foran Kaminilden: den sagte Susen i det visne Løv udenfor Vinduet, den hyggelige Snurren fra Thekedlen i Kogerummet, Genskæret ud i Stuen af de slikkende Flammer, Duften af Birkebrændet ...! Sommerdage paa Frederiksberg, i Alléen, i Søndermarken, i Slotshaven, hos Josty og paa Alleenberg ... Æventyr med smaa henrivende Jomfruer med Knækparasoller og Ringlelokker og usnerpede Smil ... Forelskelser, ikke tunge og dybt-

gaaende og vedvarende med Ring og Svigermor og din for evigt, nej den lette og inciterende liaison med al den vidunderlige Sødme, der er Æventyrets; Champagnebrus i Sjælen og lidt vemodsblandet Stemningsrørelse i Hjertet ...

Ifjor Sommer var det en lille Schweizer-Sangerinde hos Monigatti oppe paa den lille Runddel lige efter Verner Damsvej. Gräuben hed hun, sikke Øjne, sikken Stemme. Han dumpede tilfældigt ind en Aften i Maj og sad der Maaneden ud Aften efter Aften. Glemt var den kælne Grethe fra »Ludvigs Minde«, glemt den blonde Marie fra Andebakken. Der eksisterede intet andet i Verden end Graübens Øjne og Arme, Gräubens Smil, og den lette Raslen i hendes Kjole, naar hun nejede efter det bragende Bifald fra den fyldte Pavillon.

En Juniaften spaserede de sammen ned ad Alléen og ind i Slotshaven. Det duftede fra Parkerne og Haverne, det var som at vandre gennem eet stort dampende, vellugtende Drivhus. De sværmede under Bøgenes kuplede Trækroner og langs Kanalerne, hvor Vandet stod klart og ubevægeligt i Aftenstilheden. Grønt foroven, isprængt den hældende Sols Guldglimt ... Grønt forneden: de store Plæners Fløjlstæppe med Blomstermønster af hvide Bellis. Oppe bag Grotten, i Ly af store tætvoksende Buske, tog han hende i sine Arme, løftede hendes Ansigt mod sit og trykkede lette Kys paa de dunede Kinder, paa Øjnene, i Smilehullerne, der langsomt glattedes ud, som hans Kys paa hendes lille røde fugtige

Mund blev varme og dvælende. Hendes Øjne blev tunge og mørke, Farven paa hendes Kinder dybere, under hans Læber foldede hendes Munds Rosenknop sig ud som en prangende, flammende Blomst. Bagefter lagde hun sine Arme om hans Hals og hviskede blot et eneste Ord: Du!

En Comedianterske! Jovist, paa Scenen, hvor hun bevægede sig selvsikkert og rutineret, men udenfor Tribunen var hun en anden, helt uden Forstillelse og Beregning. Der havde været stor Fare for Champagnebruset, men absolut ikke for Vemodet i Sjælen: Der var andre Gräuben-Tilbedere end han, de sad hver Aften hos Monigatti og applauderede, unge og gamle, Dandy'er som han selv og galne Gedebukke. Hun viste ham Smykker og Blomsterkoste, Breve ... Hun lo og trykkede sig ind til ham: — Er du ikke skinsyg, spurgte hun og kærtegnede hans Kind med sine lange sorte Øjenvipper, — aah hvad, bare en lille bitte Smule? Men han var ikke skinsyg, han havde det dejligt, han nød hendes Duft, hendes Kærtegn, Hengivenhed, hele den vemodsblandede Stemning, han befandt sig i. — Til Efteraaret rejser jeg videre, du, sydpaa ... Hun lænede sig tilbage og saa op paa ham med store alvorlige Øjne: — Videre, du, stadig videre, altid paa Rejse ...! Aah nu bruste Champagnen i hans Sjæl. Hendes Ord fik ham til at se Billeder for sit indre Bilk. — Hamburg ... Paris ... en Afstikker hjemover til Göschenen og saa ned i Italien ...! Paris var hans Længslers Maal: Louis Philippes Tuilerier, Boulevarderne, Parkerne

... Han bøjede sig over den søde Gräuben og kyssede hendes smaa fintformede Ører, først det ene, saa det andet, han var forelsket i hende og forelsket i sin egen Forelskelse ... — Til Efteraaret, sagde han tankefuldt, — der er længe til Efteraaret!

Men det var ikke nogen lang Tid. Sommeren gik hurtigt. Før Bladene faldt af Træerne i Alléen rejste hun videre, han fulgte hende til Valby Bakke og saa Vognen forsvinde i en Støvsky, hendes sidste Kys var et Fingerkys.

Hvor var hun mon nu, den lille Gräuben? I Milano ... en sydfransk By ... maaske i Göschenen i Schweitz! Han tænkte ofte paa hende, det var dejligt at mindes, herligt at lade Tankerne gaa tilbage, vidunderligt at tage et lille forlængst overstaaet Æventyr op i Erindringens Lys, genopleve det, digte videre paa det ... —

Hans allerførste Kærlighed, det var ogsaa paa Frederiksberg: Datteren af Blomsterkonen nede ved Kirken paa Runddelen. Hun var ni Aar og hed Sanne, selv var han ti og laa paa Landet sammen med Forældrene hos en af Bønderne. Blomsterkonen solgte ogsaa Sukkergodt og derfor var det egentlig hende han først var forelsket i. Men han legede med Sanne, og da han opdagede, at hun ofte havde Kanelstænger og Maltbolsjer i Kjolelommen, forelskede han sig i hende. Hun viste ham, hvor Vandrotterne holdt til i Kanalerne nede ved Kildeøen og lærte ham at staa paa eet Ben og ønske paa Kæmpehøjen oppe ved de smaa Prinsessers Have. Sit første

Kys fik han af Sanne i et Lysthus hos Josty, de havde væddet, han havde tabt, Prisen var ti Kys plus et Bolsje. Og dér stod de saa i det tomme Lysthus, med Luft imellem sig, stor Afstand. Armene strittende bagud, Kroppen i en Vinkel forover; hans blaa Spencer krøb op over de tynde Haandled og slog Bukler ved Albuerne, hendes stramme Pindsvinefletninger med gule Baand pegede til højre og venstre; begge lukkede de Øjnene og spidsede Læberne, men det blev ikke til ti Kys, kun til eet eneste og meget langt: Sanne havde Maltsirupsbolsjet i Munden!

I Vinter var det en Generalsenke med Formue og en ung, meget henrivende Advokatfrue, der ikke fandt Forstaaelse hos Ægtemanden. Men det første blev efterhaanden for anstrengt sjælfuldt, det sidste i Længden lidt for spændende og farligt. Næ, saa var der mere af den rette Stemning over den fandenivoldske Louise, der lige var traadt ud af Jomfru Petersens Institut for unge Borgerdøtre og allerede kunde tælle flere flygtige Forlovelser paa Fingrene: Løjtnanter, Skuespillere, Studenter ...

Hvem der skulde sætte Brus i hans Sjæl til Sommer maatte Tilfældet afgøre. Han holdt sig afventende som sædvanlig, drev afsted for Skæbnen og lod den spille ind som den vilde ... — — —

Chiewitz haler Uret op af Vestelommen: Nu er det snart paa de Tider, han plejer at nyde Chocoladen hos Josty. Eller skulde han gøre Forandring i Dag og tage den hos Thorup i Sommerlyst? Nej,

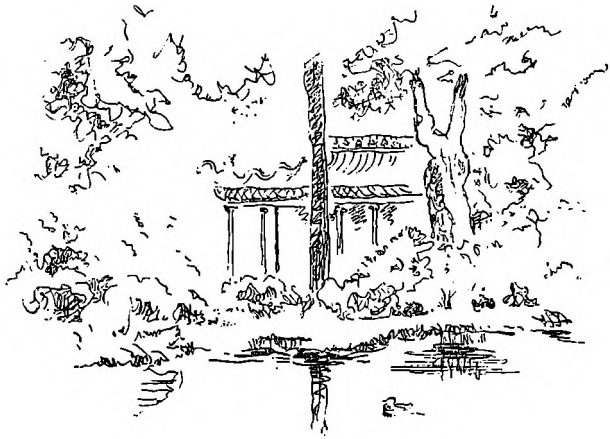

dér vilde han gaa i Aften, naar der var fuldt Hus og Gasblus. Hos Josty traf han sikkert Goldschmidt og kunde spørge Nyt fra Byen: om »Corsaren«s nyeste Persiflager og Price-Døtrenes Sukces paa Casino.

Forøvrigt kunde det være at James Price selv var paa Frederiksberg i Dag i det gode Vejr og havde Datteren Amalie med ... Amalie, som han vidste havde læst hans »Saaledes forholder det sig« hele tre Gange og fundet den lige vidunderlig hver Gang.

Og med en let Hilsen til en forbipasserende Bekendt, skraar Digteren over Vejen ... alt skal passes, intet forsømmes: dér paa den anden Side i Lindelysthuset sidder en lille sommerfregnet og latermild Jomfru, han er paa dagligt Smil med!

Vi er atter tilbage i Nutiden. En Taxa bremser op i Alléen. En Sporvogn klemter i Kingosgade. Fra Førstesalen over Tivoli-Konditoriet lyder Eftermiddagskoncerten fra Wivex ud af et Vindue, der aabnes for en Kvindehaand, der ryster Støvekluden.

Og vi gaar videre, ind i et tindrende April-næsten-Foraar. Paa Fortovet uden for Blomsterbutikkerne staar gule Paaskeliljer i sølvglinsende Zinkspande: Papegøjetulipaner, grønne Grene: Drivhusgrønt! Børnene hopper Paradis paa Fliserne og viger nødigt tilside. En lille Pige i stærktblaa Overalls kommer susende paa Rulleskøjter, det gule Haar staar som en Solglorie om hendes rødkindede Ansigt. En ældre Herre i Vinterpelsen lægger prøvende Haanden paa et Bænkeryglæn ... nej, nogen rigtig Varme er der alligevel ikke i den Aprilsol, og man ved jo nok, hvor forelsket Døden er i det tidlige Foraar. Han smiler til en fiks ung Nurse, der fører Lillebror i funklende Seletøj med Bjælder ... — hvordan gaar det med Oberstens Bronkitis, spørger han, — er han oppe? — Javel, javel, Oberstens er skam oppe og paa Formiddagstur med Fruen i Haveselskabets Have! — Hils, siger den gamle Herre og dikkedikker Lillebror i Marcipankinderne.

To unge Mennesker er standset op paa Hjørnet af Madvigs Allé. Han er i Cotton Coat, barhovedet og sidder paa Cyklen med Foden støttet til Fortovskanten. Pigebarnet staar ved Siden af, er lysblond med aabentstaaende Faareskindspjekkert og rød

Nissehue. Haaret lyser som Silke. Nederdelen over de carrygule Sportsstrømper er knaldende lilla, et Par Toner dybere i Farven end Skyggerne fra Allétræerne, der falder hen over den stengraa Asfalt.

Hun dasker leddeløst med Skoletasken og smaafløjter, hun har Øjnene hist og her, paa Kørebanen, paa de forbipasserende, oppe i Luften mellem de sorte, endnu nøgne Lindegrene, alle andre Steder end netop paa ham. Og han ... ja han slaar med gentagne energiske Hovedsving en brun Haarlok fra Panden, hæver og sænker Øjenbrynene, bliver interesseret i Cycleklokken og skruer Laaget af, puster i Mekanismen og skruer Laaget paa igen. Kaster en tilfældig Bemærkning ud i Luften, strejfer hendes Blik og faar en Slags Svar, maaske blot et Smil. Han hopper paa Sadlen og trommer med Fingrene paa Haandtagene, han er fuld af Uro og Drengekræfter, vil allerhelst jage pludseligt og voldsomt ned ad Alléen i fuldt Firspring med Kroppen ud over Styret som en Cyclerytter, hujende, larmende, men ønsker samtidig brændende heftigt at forlænge denne paa een Gang vidunderlige og pinagtige Situation.

Forklaringen kender vi jo: Ifjor var de Børn, i Aar er de halvvoksne. Det er ikke saa længe siden, han opdagede, at Inger ikke bare var en dum Tøs, og hun, at Niels var helt anderledes end de andre Drenge. Det hele stammer i Grunden fra en bestemt Fysiktime, hvor Niels faldt i Staver over Solstraalerne, der legede i Ingers Haar og nogle Linier fra

hendes Nakke til Skulderen. Hun vendte sig og deres Blikke mødtes, det blev til lidt Rødmen og generte Smil, og siden den Dag har de haft vanskeligt ved at tale sammen.

Er der mere at sige om den Ting? De to unge Mennesker vil sikkert blive staaende der paa Hjørnet endnu et Stykke Tid og kaste tilfældige Ord i Grams, daske leddeløst og strejfe hinanden med Blikket. Saa vil han endelig jage afsted paa Cyclen, voldsomt og pludseligt i fuldt Firspring med Hovedet ud over Styret og Frakken som en Fane efter sig. Hun vil slentre ned ad Vejen, svingende Tasken og med et fjernt Blik i Øjnene, et fint lille Smil om Læberne. — — —

Et Postbud kommer trækkende med Cyclen, han bøjer sig og klapper en hennafarvet irsk Setter, som snuser til hans Benklæder. En Stuepige i sort Kjole med hvidt Forklæde smutter ud fra en af Herskabsejendommene, hun standser et Øjeblik paa Stentrinet med løftet Ansigt mod Solen, før hun smutter hen til Mejeriet efter Fløde. En ung Mor med Barnevogn knækker Kalechen ned, saa Baby ogsaa kan nyde godt af Solen, hun glatter over Tæppet og glatter sig selv over Sidehaaret med en yndefuld Bevægelse. Midt ad Alléen kommer en Topersoners Austin jagende med Solblink i den renvaskede Lakering og velpudsede Fornikling, tre Minutter tager det at tilbagelægge Strækningen fra Runddelen til Værnedamsvejen, det gælder om at udnytte Farten, inden man skal sno sig gennem Vesterbros Trafikmylder.

Se de to gamle Damer, der kommer trippende uden om en af de triste Bunkers, der ligger som vældige Buler i den glatte Asfalt. Gammeldags er de klædt, med lange folderige Skørter og store Hatte, mørkt og solidt Stof af bedste Fabrikat, det ser man straks, men mærket af Aarenes Slid; Aprilsolen afslører alt: den skinner grønligt i det blaa Kaabestof, indrammer drillende »usynlige« Lapper paa Skindstøvlerne. Mørklilla Traadhandsker har de paa, og Slør, den ene bær' en Bomuldspeter under Armen, med *Andehovede i Elfenben* ... herregud hvor er de søde de to Gamle!

Skal vi gaa efter dem? Lære dem nærmere at kende, deres Liv, deres Vaner? De bor ganske sikkert paa en af de stille fredfyldte Sideveje, i en gammeldags Villa, dækket af Vildvin og med Sandstensurner i Haven. De hører utvivlsomt til det faste Klientel paa Sol-Bænkene i Alléen og i Halvkredsen udenom Borgerkongens Statue lige indenfor Gitterporten til Frederiksberg Have. Vi gaar efter dem! Det kan maaske blive hyggeligt og lærerigt. Vi venter med den ene udenfor Bageren, medens den anden er inde at købe et kvart Sigtebrød til Eftermiddagstheen, vi følger dem ned ad Sidevejen, paa Solsiden, forbi tre, fire Husnumre, og dér ... javist, Villaen er vildvinsbevokset helt op til Skifertaget, der er Sandstensvaser til Pelargonier i Haven, Eranthis og Krokus blomstrer spredt i Bedene, og bag de store brede Vinduer staar Svibelglas med Papirkræmmerhuse over. Vi gaar over den knirkende

Grusbelægning, op ad Trappen, nu famler den mindste af dem under Kjolen, der løftes halvt op over det solide brune Underskørt med Lomme: Nøgleknippet tages frem, Døren aabnes ...

*

Her i disse Stuer lever de to gamle Søstre deres Liv mellem arvede Nøddetræs- og Mahognimøbler, fine men slidte Tæpper, Nips og Viftepalmer. I den lille Spisestue kryber de sammen om Vinteren for at spare paa Brændslet, i den store Dagligstue med Solkarnappen er der dejligt i den lyse Tid. Billederne paa Væggen er gulnede Portrætter af forlængst afdøde Familiemedlemmer, og Malerier af Heinrich Hansen, Schleisner og Monies. Over Fløjdørene hænger tunge mørkegrønne Klunkeportierer i kunstfærdigt Arrangement. Der er Soveværelser ovenpaa, et til hver, for Vicca har Næsefejl og snorker. Pigeværelse er der ogsaa, det staar tomt, og et Gæsteværelse, som heller aldrig bliver benyttet.

De er Rentricer, de to Gamle, men Gud bedre det for at være Rentrice i vore Dage, hvor al Ting er saa dyrt. Lønningerne er steget, men Papirerne giver det samme Udbytte som før Krigen, som for tyve Aar tilbage og halvtreds og firs Aar siden: i Forældrenes og Bedsteforældrenes Dage. Det er ikke let at faa det hele til at løbe rundt, men de klager ikke, det skal jo gaa. Med strengt gennemført Sparsommelighed klarer man sig igennem; til

Hovedtrappen. Carl Olsens Villa

Gengæld er der saa mange smaa billige Glæder, man lærer at sætte Pris paa.

Deres Sagfører foreslog dem engang at leje nogle af Værelserne ud. Men det tog Søstrene ham meget unaadigt op. De har levet deres Barndom og Ungdom i den gamle Villa. Forældrene har levet her før dem, Bedsteforældrene; Stuerne har Minder, Haven, hvert eneste af de gamle Møbler. De har været uafhængige hele deres Liv, ikke skullet staa nogen til Regnskab; blot Tanken om at fremmede Mennesker skulde færdes hjemmevant paa deres Domæne faar det til at løbe dem koldt ned ad Ryggen.

Vicca, det er den mindste, hun er den ældste, staar for Madlavning og Indkøb til Husholdningen. I Begyndelsen, for flere Aar tilbage og indtil Krigen, enedes de om det, men Lene viste ikke den samme Karakterstyrke som Søsteren; mere end een Gang lod hun sig friste til at skære tværs igennem Spareprogrammet og smøre tykt med Smør paa Brødet, købe flere forskellige Slags Paalæg, for slet ikke at tale om at hun lod sig paadutte dyre Mørbrad'er og Lammesteg af Slagteren. Den Slags sker ikke for Vicca, hun følger de een Gang fastsatte Sparebestemmelser, fører Regnskab over hver Øre og finder paa det utroligste for at faa Pengene til at slaa til. Til Gengæld er Lene ferm til at lappe og reparere og skabe nyt af gammelt. Haven er hendes Domæne: Roserne hendes Stolthed.

En Gang om Ugen gaar Vicca til den billige og elskværdige Slagter, hun har fundet i en af Vester-

bros Sidegader. Okseben med ikke saa lidt Kød paa endda koster kun 1 Krone Kiloet og for 2 Kroner er der Mad til fire Dage. Vicca er hel stolt af sin Kunst: Naar Benene er kogt, skrabes Kødet fra og skæres i Terninger, en Portion lægges fra til Bikse-mad, Resten kommes med Kartofler og Gulerødder i den kraftige Sovs, Resultatet er en dejlig Ragout. Andre Dage er det Kalveben eller Svineryg, det ska-ber Variation. En Gang om Ugen er fast Grøddag.

Men er Maaltiderne spartanske, spares til Gen-gæld ikke paa Anretningen og Serveringen. Bordet dækkes med Sølvet fra Bedsteforældrenes Tid og de fine gamle Duge, hvor man næsten ikke kan se de kunstfærdige Stopninger. Blomster har man i Haven fra tidlig Maj til sen Oktober, og man ved jo nok hvad Farver, Sølv og Damask betyder for selv en beskeden Anretning.

Helt undgaa Gnidninger og Smaaskænderier, er jo umuligt mellem to Mennesker, der gaar op ad hinanden Dag efter Dag. Men det jævnes hurtigt, Skyerne spredes, og er Lene lidt tilbøjelig til at mule for længe over en eller anden virkelig eller ind-bildt Forurettelse, søger Vicca paa alle Maader at glatte ud og bringe Godtvejr tilbage; hun lokker og smisker for den kære Lene, indtil Smilet endelig pipper frem og normale Tilstande er oprettet.

Ved Morgentheen skiftes man til at læse op af Avisen. Siddende i hver sin Gyngestol i Karnappen drøfter de Gaarsdagens Begivenheder. Særlig Op-mærksomhed vises Dødsannoncerne, det er næsten

med Veloplagthed der blades frem til de smaa triste Meddelelser. — Vil du bare se her, Vicca, i Dag er der en Kontorchef, R. af Dbg. p. p., Mumsen hedder han... var det ikke en Mumsen vi var sammen med i Fredensborg i Sommeren 87? ... Hed han de Numsen, naa ja forresten ..... — Og her: Overingeniør H. P. F. Vildemark, Blomster frabedes venligst ... forstaar man nu det, der er da ikke noget saa yndigt som en blomstersmykket Kiste. Men selvfølgelig, saa spares den Udgift, og det er vel efter Afdødes eget Ønske.

De to Gamle gaar deres daglige Ture i Kvarteret, og saa snart Solen har bragt Lunhed i Luften sidder de paa deres faste Bænke i Alléen og kigger paa Folk, der gaar forbi. Hverdagen er stille og fredelig, de fleste, der passerer er kendte Ansigter, man er paa Nik og Hilsen med. Søndagen er mere livlig, Foraaret en ligefrem Opvisning af Paaske- og Pinsesnit og nye Barnevogne. Om Aftenen er det morsomt at se paa Folk, der skal i Teatret, lægge Mærke til deres forventningsfulde eller arrige Ansigter, alt eftersom de er for tidligt eller for sent paa det, betragte deres Pynt: de hvide Skjortebryster, de lange Kjoler under lyse og mørke Kaaber, sidde og lytte til Programsælgerens forjættende Raab i Alléen. Selv har de ikke været i Betty Teatret siden den store Fru Nansen-Alving stod paa Scenen i Ibsen- og Pirandelloroller, og i Grunden savner de den maskuline Henrik Bentzon, det er saa sjældent, han er i Radioen. —

Foraarsdage i Frederiksberg Have, Søndermarken og i Haveselskabets Have, hvor de to Søstre har haft deres Gang siden Firserne! Vi følger dem paa deres Smaapromenader, kigger indenfor i Pensionisternes Paradis, hvor Paafuglen spaserer rundt i Bedene og slaar Halen ud for at konkurrere i Farvepragt med Havens blussende Blomsterflor, vi lytter til Oksefrøernes sprukne Klokkestemmer fra Dammen oppe ved Stenhøjen, betragter Udsigten fra den italiensk-lignende Terrasse, der ligger omgivet af Pinjer og Cypresser: ned mod Gartnerboligens lave Længe, der lysner orangegult mod Trækronerne i Frederiksberg Have, over mod Slotsgaardens hvidkalkede Mure under blinkende sorte Tegl. Vi lader Blikket hvile ud i Plænernes lange grønne Flader og sætter os med de to Søstre paa en Bænk i den glasoverdækkede Solgaard og hører dem fortælle om de andre Gamle, der tripper rundt mellem skønne og fremmedartede Vækster i denne fortryllede Have. Vi hører om den gamle Godsejerdatter, der tror at befinde sig i sin Barndoms Herregaardspark nede paa Lolland og ofte gaar saa vidt i sin Distraktion, at hun vinker en af Opsynet til sig med en fornem Haandbevægelse og hvisker: — Theen, min go'e, ovre i det norske Lysthus! Eller om de smaa Gartnerpiger i blaa Overalls, de er saa søde og hjælpsomme og giver mange gode Raad om Havebrug. Eller den mærkelige gamle Herre, der gaar med Pelshue hele Aaret og hver Dag tager sin faste Tur rundt om Soluret paa Plateauet neden for Terrassen,

ti Gange rundt med taktfaste Skridt og saa hen at se paa Soluret og sammenligne Tiden med sit eget dobbeltkapslede, hvorefter han bukker dybt og ærbødigt mod alle Verdenshjørner. Søstrene, og især Lene, kender Navnene paa de sydlandske og sælsomt skønne Planter og Træer ... hér er en *hibiscus mutabilis*, der faar en til at tænke paa brune Tahitipiger og Sol og Palmer ... dér er en stærktduftende Busk, som bringer Mindet frem om engelske Villahaver ... helt overraskende er det at blive præsenteret for et Eksemplar af *gingko biloba*, Naaletræet der har vokset i en tidligere Jordperiode, i Klodens Oldtid for Millioner af Aar tilbage, hvor Insekterne, der svirrede om de brede vifteformede Blade, havde Vingefang og Krop som Duer.

Vi vandrer gennem Pilealléen i Selskab med de to Søstre, forbi de gamle Beværtningshaver med Gynger, kulørte Lamper og Skovtursstemning, ned ad den stilfærdige og fine Ende af Vesterbrogade og ind paa de syrénduftende Villaveje; vi kommer ud paa Gammel Kongevej og begynder at se paa Butikker: en herlig Beskæftigelse; hvad betyder det, at man intet kan købe, bare det at betragte Vinduerne og de udstillede Varer: Kjolestoffer, Viktualier, Bøger, Skotøj ... ! Efterhaanden som vi nærmer os Værnedamsvejen, faar Vicca et vigtigtfornøjet Udtryk i sit kære gamle Ansigt, og paa Hjørnet stikker hun pludselig ind hos Købmanden for lidt efter at dukke op med en Pose syrlige Drops! — Men Gud dog, udbryder Lene og faar det samme lystne og forvent-

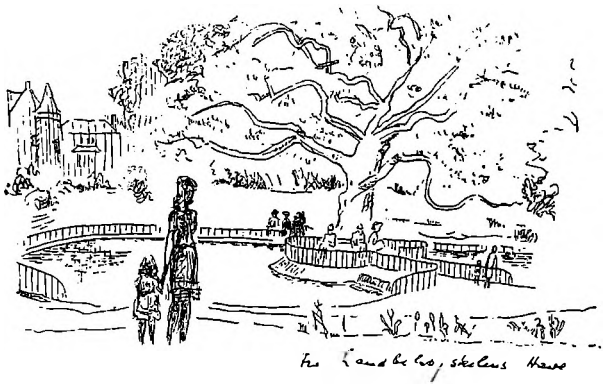

ningsfulde Udtryk i Øjnene som smaa Børn, naar man knitrer med Bolsjeposen foran dem ... — men Gud dog! Og hun rager med et lille Fnis en lang Handskefinger ned i Posen. Og vi fortsætter hen ad Vejen, suttende og knasende, medens Vicca fortæller om den lille sorte Tavle, hun har hængende hjemme i Køkkenet, og hvor hun noterer op, hvad hun har sparet, f. Eks. ved en Dag at stryge Rødspætter til Fordel for stegte Sild. — De Penge bruger vi til lidt Slik, siger hun med et lille Nik og et Strøg af Pegefingeren under Næsetippen. —

En Søndag Formiddag gaar vi i Landbohøjskolens Have og ind paa selve Landbohøjskolens Grund, hvilket vist i Grunden er forbudt for Uvedkommende, men Søstrene er kaade og muntert frække som ganske unge Piger ... — aah, hvad skidt, det plejer vi, siger Vicca, — hvis vi møder nogen, stikker

vi bare Næsen i Vejret og ser vigtige ud, saa tror de, at vi hører til! — Men forresten møder vi aldrig nogen, tilføjer Lene, — ingen udover Staldkarlene og de er saa flinke! Og vi ser paa Skeletter af Aber og Hunde og Fugle, der hænger til Lufttørring i Bure omkring Skolebygningen, og vi gaar ind i Staldene og ser paa de syge Dyr, der ligger fastspændt i Baase eller er hængt op i Seler, men deres Øjne er milde og taalmodige, naar de vender sig og ser paa os, det er ligesom de ved, at alt dette bliver gjort for at faa dem raske igen. Da vi lukker os ind i Hundeafdelingen, lyder der en Bjæffen og Hylen fra de mange smaa Bure, Dyrene tror allesammen, at det er Besøg til dem, og de springer op ad Gitteret med spejdende Øjne og bliver saa skuffede, naar de opdager, at det slet ikke er Mor eller lille Far, men bare nogle nysgerrige Fremmede. En lille Gravhund, der har stor Papkrave om Halsen, for at den ikke skal kunne naa ned og bide i Forbindingen om den syge Pote, trækker sig helt tilbage i Buret og ser fornærmet til den anden Side, ikke Tale om at den lader sig lokke af venlige Ord og smeltende Gammelkonefløjt. En Rattler Pincher med opbundet Bagben er derimod mere indladende, den humper helt hen til Tremmerne og stryger Snuden vemodigt og bedrøvet op og ned ad Viccas behandskede Haand, den klynker, som om den vilde sige: — Jeg keder mig saadan, jeg længes efter Gaden og Solen og Træerne, tag mig med ud!

Karbollugten hænger os endnu i Næsen, da vi

naar ud paa Bülowsvej. Vicca fortæller, at denne Tur i Landbohøjskolens Stalde tog de ofte med deres afdøde Far om Foraaret. Han elskede Dyr, især Heste, han havde redet meget som ung, paa Oremandsgaard og Rathlousdal, en Tid holdt han ogsaa Hest her paa Frederiksberg; selv holder de saa meget af Hunde og har haft tre, men de er alle døde, og nu tør de ikke anskaffe sig en ny, for... — ikkesandt, vi er saa gamle og har maattet tage Afsked med saa mange, vi holdt af, knytter man nu igen et saadant lille Væsen til sig og kommer til at elske det, for det gør man jo, saa gaar man i den stadige Angst for at miste det... —

Vi kunde fortsætte længe endnu med de søde gamle Damer, tage Turen med dem ad Svineryggen langs Sankt Jørgens Sø, vandre sammen i Zoologisk Have den første Mandag efter Pinse, sidde i Solskinnet paa Sankt Thomas Plads en Sommereftermiddag, hvor Børnene leger med Skibe og Gummidyr i Springvandets Kummer ved Amagerpigebrønden. Vi kunde... Men vi maa videre. Vi har faaet et lille Indblik i de to gamle frederiksbergske Damers Tilværelse, deres daglige Liv og Færden; smaa Glimt ganske vist, men nok til at lade Tanken bygge videre paa, naar vi igen møder dem i Alléen, i Haveselskabets Have, paa de stille, fornemme Villaveje, rørende gammeldags, som de er i deres slidte, forhenværende Elegance med store Hatte, mørklilla Handsker og fodside Skørter, der fejer Støvet paa de flisebelagte Fortove. — — —

Skiftende Stemninger, vekslende Billeder, Fortidens Skygger mellem de nulevende ... Vælg! og vi sætter et Billede, en Stemning paa Fantasiens Filmstrimmel: Rokoko, Empire ... var det Barok, De sagde? En pikant lille Hofdame fra Frederik den Fjerdes *maison de plaisance* paa Valby Bakke? Voila, her er hun i Bærestol ned ad Alléen, eller rettere ad den hullede og tyktstøvede Markvej mellem grønne Enge. Sød ser hun ud i al sin fornemme Impertinence, hun ligner Karin Nellemose i »Der var engang —«, Næsen i Sky, Skønhedsplet paa Rosenkinden, viftende sig med en kulørt Elfenbensvifte i ringprydede Fingre. Silkerobe med Pocher har hun paa, Perler om Halsen, pudret fra Toppen af den opsatte Frisure til det dybt udskaarne Snørliv, der omslutter fristende, velskabte Bryster.

Hun keder sig paa Slottet, den lille Komtesse Ulrikke: alt for mange Baller og Maskerader, alt for megen letfærdig amour. Og i Gaar læste hun sine dejlige Øjne rødkantede i en lille Bog, hvis autor aabenbart er kommet en vis Jean-Jacques den filosofiske i Forkøbet med Naturevangeliet ... — Kulturens Forfinelse lægger Menneskets naturlige Godhed, Simpelhed og dets Tilfredshed øde, stod der blandt andet i den lille Bog, og Ulrikke fandt det saa sandt, saa sandt: hvad var vel det tomme letsindige Liv i Pomp og Pragt mod den inderlige og simple Samfølelse med den evige og oprindelige Natur!

Aah, hun er træt, træt, træt, af caresser og Intriger og gylden Vin; hun vil lade Vinden kærtegne

de smukke Kinder, indaande Markernes Duft og drikke Naturens enkle Nektar, hun vil lytte til Fuglenes Sang, til Insekternes Svirren og Summen, hun vil plukke yndige, enkle og skønne, skønne Blomster...

... Men som de dog gaar, de to Lakajer, de vipper jo med Portechaisen, som om den var i Bølgegang! Den lille Komtesse bøjer sig yndefuldt fremover og slaar den forreste skrammerede Lakaj oven i Piskeparykken med Viften... — se han sig for, Fæhovede! Men Fæhovedet bare puster og sveder og virrer med Hovedet. Vejen er hullet som en Si, støvet og stenet...

— Nej, dette her kan ikke blive ved, man bliver jo ganske svingel! — Stands, beordrer hun, stands øjeblikkeligt! Og de to Bærere sætter med Lettelse og næsten med et lille Bump den polstrede Bærestol til Ro paa Vejen.

— Sikke dumme de ser ud, tænker den lille Ulrikke, — de har naturligvis slet ikke Øje for den simple og skønne Natur, de bare jokker og jokker efter Næsen... — Allez, allez, kommanderer hun panderynkende og vifter dem væk... — forsvind, I Tosser!

Og hun stiger ud af Stolen og ned i Støvet... — saa tykt det dog er! Løfter op i Kjolen og træder forsigtigt nogle Skridt frem... nu blot aande dybt ind af den friske og ubesmittede Landluft! — Aah, der knækkede hun om paa de høje sylespidse Hæle... men ovre i Grøften vokser de skønneste,

skønneste, enkle smaa blaa Blomster, dem vil hun plukke ... — aah, dog for de Hæle, som de vrikker!

Saa, det var dejligt at sidde ned igen, og i grønt blødt Græs, ligesom paa et Tæppe. Men her er jo alt for mange Bier og Insekter, og som de summer og brummer. Men aah nej dog næ, se den nydelige lille Ko derhenne, næsten kun en lille Kalv. Den skulde have et blaat Baand om Halsen med en lille Sølvklokke i, og selv vilde hun sidde paa en trebenet Malkestol og ... nej, det vilde hun forresten allige= vel ikke! Men sød er den ... komseda ... komseda ... ja, se nu kommer den ... men Gud dog, hvor er den stor nærved ... — vil du se, du kommer væk, væk med sig!

— Saa dumme Øjne den dog havde, akkurat som Lakajerne, der staar derhenne under Piletræet og piller sig i Næsen. Naa, men det var de Blomster! Den lille Komtesse begynder at plukke, hun nynner til ... av, der stak hun sig paa en Torn! Hvad er nu ogsaa det for noget med tornede Ranker mel= lem saa skønne blaa Blomster ... — hør, hvad er dog det, der puster hende i Nakken ... og rykker hende i Frisuren! Milde Himmel, en ækel ru Tunge ... Koen! KOEN ! ! !

Komtessen kaster de smaa blaa Blomster fra sig og hviner himmelhøjt og spræller voldsomt med de nydelige Ben ... — Hjælp, hjælp, saa kom dog og red mig, I blanke Kvægpander! Og Lakajerne kom= mer løbende og jager med svingende Arme og hyscha hyscha den forundrede Ko paa Flugt, men

helt tilbageholde Grinet kan de ikke, for kostelig ser hun ud, den lille Fornemhed, som hun sidder dér i Grøftekanten med strittende Arme og Ben og Frisuren kørt skævt over det ene Øre ...

Saa, nu hviner hun min Sæl igen ... — Uh, et Dyr! et væmmeligt Kryb! En Edderkop! Hendes Øjne er vidt opspilede af Rædsel, og hun hiver og slider i den blegrøde Silkes, saa Lakajerne bliver helt forlegne ved Synet af saa veldrejede Komtesseben helt op til Knæene. — Hurtigt, hvisker den arme Lille helt tilintetgjort, — vite, vite, tilbage til Stolen, bær mig! Og det er en myg og kuet lille Naade, der bliver puttet ind i Portechaisen paa stærke Bondearme, og afsted gaar det i Bølgebevægelse over Markvejen tilbage mod Slottet. Lærken stiger tilvejrs over Engene med jublende Trilletoner, men den lille Komtesse ser og hører det ikke, hun sidder med Kjolen smøget op over en hvid Strømpe med himmelblaat Strømpebaand og syner et lille rødt Insektbid paa den ellers saa lydefri hvide Hud. Hun er færdig med den simple og enkle Natur, eftertrykkelig færdig, den var kun Blændværk, Skriblervaas, tosset Drømmeri! Men hun skal hævne sig: naar hun kommer hjem, vil hun flaa den dumme lille Bog i Stumper og Stykker og træde Laserne under sine nydelige smaa Fødder. Og i Aften paa Maskeraden vil hun slaa sig rigtigt løs med den smukke, franske Gesandt med de dejlige Øjne og de kyndige Hænder ... Det egentlige er dog, naar alt kommer til alt, de velordnede Forhold ved Hoffet

med slebne Manerer, underfundig Passiar og forfinet amour... At hun kunde være saa dum at tro paa Lyksaligheden ved det enkle og simple. Det var dog for simpelt!!!

*

Blæsten har haft travlt nogle Dage. Den har været paa Farten oppe i alt det Graa, der dækkede Junihimlen, den har jaget forrevne Skyer paa Flugt og givet Plads for Solen, nu er der blot lidt Smaapusleri tilbage, lidt Halløj efter Himmelrengøringen, den kommer susende ned højt oppe fra og tager Vejbanen i en Rutschetur, den runder Allétræernes grønne Kroner, løfter op i en Krinolinekjole hér, vipper en Straahat af dér, smutter i et Sus ind ad et aabentstaaende Vindue og vælter en Vase med Morgenfruer; bliver saa blidere og mere legende, løfter prøvende i Flagdugen i Villahaverne, ryster lidt Blomsterblade af, danser Runddans med forpjuskede Papirstumper og Halmstraa, glider sagte frem, stryger blidt over en Pigekind og aander lunt i Nakkehulheden paa en gammel Morlille, sukker dybt og er væk.

Men Blæstens Eftervirkninger spores i en Smule Blafren i en Plakat, der er klistret daarligt fast paa et Lindetræ. Sommersaisonen 1835 staar der paa Plakaten, og saa en hel Masse om Keglebaner, Ølhaller, Lykkespil, Dansebaner og blaarædende Pierotter.—

Københavnerne promenerer Søndagstur i Alléen. De skal paa Ber'en, i Slotshaven, i Søndermarken

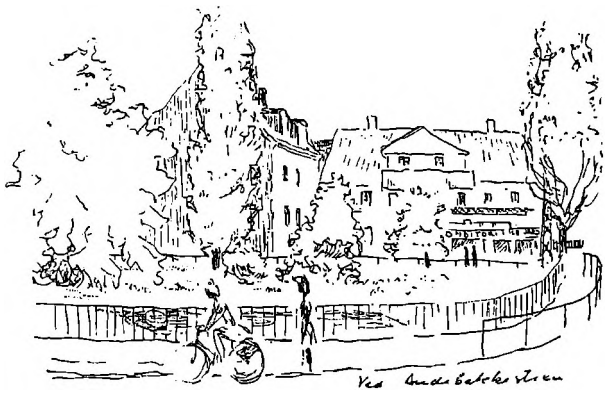

eller ind i en af de mange Forlystelseshaver, der er nok af lige fra Jernporten ved Vesterbro til Kirken paa Runddelen. Se de pyntede Bedsteborgere: Fatter er fin i sin nye grønne Kjole og blomstrede Vest, Mutter med Blondeparasol og Halvhandsker; lille Jomfru Hansen fra Skanderborg styrer Barnevognen, der er belæsset med Madkurv og Flaskeføde, over venstre Arm har hun Tæpper, for hvis man vil hvile sig paa Grønsværen foran Slottet, i højre Haand har hun Familiens yngste, den lille Karl Frederik, hans Sko er støvede og hans Næse er snottet, han holder et Dannebrogsflag og et Trillebaand i sin lille svedige Næve, Underlæben er skudt bistert frem, ih, hvor han altsaa skal skrige og skave sig, hvis han ikke faar Lov at prøve alle Gyngerne og Karrusellerne og æde sig en Mavepine til i Brystsukker og hollandske Vafler!

Kig indenfor paa Traktørstederne og i Forlystelseshaverne. Hør Karrusellernes Klingermusik og Hvinene fra Luftgyngerne, Rummelen fra Keglebanerne, Rekommandørernes hæse Reklamebrøl. Se Linedanserne, Blaar-Æderne, Marionetteatrene, Spejlkabinetterne. Følg med Folkemængden, der duver som en mangefarvet Strøm mellem Boderne og Teltene. Smil til de smaa Borgerdøtre, vi kommer i saa nær Berøring med i Trængslen. Klap den buttede og lattermilde Servitrice paa Popoen og knib det ene Øje i, som om De var en erfaren Levemand. Mor Dem, bliv forarget, skjul en blaseret Gaben bag den glacébehandskede Haand. Spis et Stykke Smørrebrød med Spækhøkerfamilien i Lysthus Nr. 14, drik et Glas Portvin i Olivettis Hal, køb en Cigar hos Zigeunermadammen og lad hende tyde deres Livslinie. Eller slaa Dem ned foran Koncerttribunen, hvor en polkahaaret østrigsk Kapelmester dirigerer Orkestret op til en fejende Galopade.

Rekommandøren foran Teltet med den stærke Kvinde og Manden med de to Hoveder og tre Arme, slaar sig for Brystet, der er dækket af et mølædt Løveskind. Han tager Himmel og Helvede til Vidne paa, at hans Selskab er det berümthester, mest fantastisk-djævelsk-sindsoprivende-uovertrufne, som endnu er præsangteret det højtærede Publikum, mine Damer og Herrer! Hans Haar er pomadeglinsende og redt ned i Panden i en forsoren Spytkrølle, en mægtig blaarød Vorte pryder hans krumme Næse, Skuldrene er som Oksebove, de muskelflet-

tede Arme som Bomme, han er selv en uovertruffen Mærkværdighed, og sikke en Kaje! Nu bryder et infernalsk Spektakel løs foran Teltet ved Siden af, en Udraaber i rødstribet Klovndragt dirigerer Larmen med Trompetfanfarer, akkompagneret af to sortsværtede Mandslinge, der hænger i med Grydelaagsklirren og Trommehvirvler. Fra Danseboden i Hovedalléen staar en Em af Menneskesved, Øl, Støv og Savsmuld tykt ud over Tilskuerne. Tjenestepiger, Slagtersvende og Haandværkere lægger Kræfterne i, saa det gungrer i Gulvbrædderne, Øjnene er blanke, Hovedet svimmelt, Smeden er stærk og Pigen er svag, hun lukker saligt Øjnene og dansede gerne lige lukt i Fordærvelsen, dog helst naturligvis ind i Forlovelsen. Luftgyngen gaar til Vejrs med Flag og Vimpler og flyvende Skørter og levende Hvin. Lillebror kører Karruseltur, han sidder strunk paa en fnysende arabisk Hingst, Øjnene straaler, han er i Barndommens Lykkeland. Fatter har smidt den grønne Frakke og slaar Tyren for Panden. Mutter og Søster Fie køber Lodder i Lykkeboden og vinder Blanksværte, Pibebrædt og grønne broderede Seler. En Lommetyv stjæler Gulduret fra en ældre Herre og et sminket udmajet Fruentimmer hvisker overraskende Tilbud til forbislentrende Lapse. To Gartnerdrenge er kommet i Slagsmaal foran Vaffelboden. En ældre Matrone faar ondt af den beklumrede Luft i Menageriet og maa bæres ud af behjertede Publikummere.

Folkeliv og Søndagsglæde. Sol og blaa Himmel og smældende Flag og gøende Hunde. Men tværs gennem Larmen og Tummelen fra Forlystelseshaverne, ind mellem Dansemusikken, Lirekassernes sprukne Halløj og Hvinene fra Kastegyngerne, lyder Klokkeringningen fra Frederiksberg Kirke. Folk gaar til Andagt i sorte Klæ'r. Folk gaar paa Morskab i spraglede Farver. Sindet søger Fred, det søger Adspredelse.

*

Husker De Efteraarsaftner paa Betty Teatret, i en Pause under Tellers »Hopla, wir leben« ... eller var det Pirandello, O'Neill eller Schnitzler hun gav, den store idealistiske Kunstnerinde? I det dulmende Mørke, hvor Cigaretterne lyste som Ildfunker, stod vi tavse ved Balustraden paa Terrassen over Indgangen, opfyldt af Teateroplevelsen, medens Tonerne fra Valdemar Hansens Jazzband lød til os tværs over Alléen hver Gang Døren gik op til Dansestauranten »Tokio«. Husker De Soffy Damaris paa Phønix-Teatret... Carl Fischer og Schiøler Linck som beduggede Murarbejdsmænd ... Storm P. der tossede og tryllede... Liva der sang Foraaret og Sommeren ind i Alléen med sin Kiggelyttevise og fik os alle til at nynne med. Helt inde paa Livet har vi Cowards elegante Replikfyrværkeri og Eksistentialisternes Sartre og Anouilh: Mennesket er hvad det selv gør sig til... Mennesket er hvad andre gør

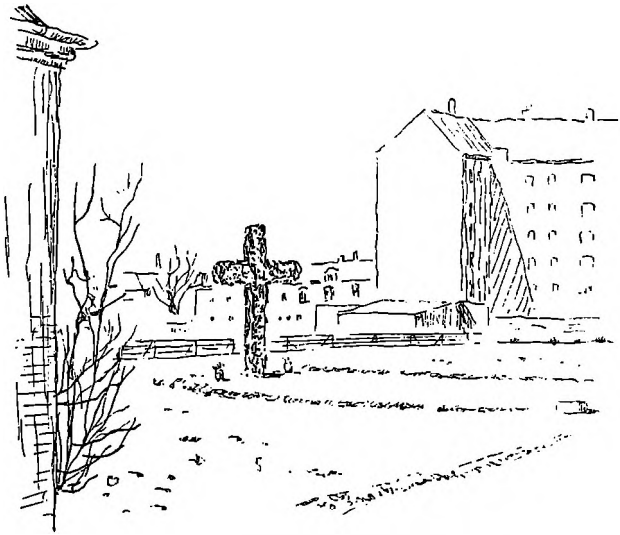

det til. I Erindringens Lys er disse Aftner som Perler trukket paa en Snor, hver Perle, stor eller lille, lyser med sin Glans. Set i et dybere Perspektiv kan vi trække Linjen fra Forlystelsesalléens allerældste primitive Gøgl med Linedans og Fjælebodsteater til blændende og knugende Menneskekomedie, fra Illusion til Erkendelse.

Ovre ved Tomten af den franske Skole laa Alleenberg, hvor Konfirmanderne stak ind efter Kirkebesøget og fik den egentlige Indvielse til Livet. Oppe ved Frederiksberg Teaters gulkalkede Bygning laa Sommerlyst, hvor Esmann holdt sine sensationelle Konferéncer for stuvende fulde Huse. Hvor nu

Linje 3 kører op gennem Alhambravej, spaserede i Halvtredserne de krinoline- og redingoteklædte Kø-benhavnere op gennem Hovedalléen i det carsten-senske Forlystelsesetablissement, der laa nøjagtig 330 Skridt fra Jernporten ved Vesterbro. H. C. An-dersen har staaet paa Trappen foran et nu forlængst forsvundet Frederiksberg-Landsted og lyttet forel-sket til Jenny Linds skønne og udtryksfulde Stem-me, da hun sang for Studenterne, der bragte hende Fakkeltog ude i Alléen. Christian Winther har sid-det i Havestuen paa samme Landsted og drøftet sine inderste Hjerteanliggender med Veninden, Skuespil-lerinden Anna Nielsen. Erik Bøgh med Sølvhaaret hører ogsaa til de Fortidens Skygger, vi møder i Al-léen, Goldschmidt, Søren Kierkegaard, Thomas Overskou, Prins Ferdinand ... mangen lille letsin-dig Københavnerjomfru er blevet fulgt hjem under søvnige Tranlygters Skær af den kvindeglade Arve-prins, der troede sig inkognito, men hvem kunde tage fejl af Pigernes Ferdinand? Oehlenschläger møder vi i forskellige Skikkelser: som Skoledreng, som Skuespillerelev, som »Aladdin«s feterede Dig-ter og som Professor og Etatsraad: velnæret, vel-klædt, mageligt slentrende i Skyggen af de store gamle Linde, ikke til at se at han skriver Tragedier, men saadan er det jo ofte: Tragediedigtere er veltil-fredse og ligevægtige Naturer, Lystspilforfattere sure eller melankolske Væsener og de, der skriver smukke og poetiske Skildringer, *kan* jo være alt andet end poetiske! Se gamle Rahbek i slubrende

Vandstøvler og Skjorten aabentstaaende i Halsen, Haaret det røde lysende som en Fakkel, han gaar og jokker i det og ligner mer en Uldjyde end en Professor ved Københavns Universitet. Se Danmarks Dronning Caroline Mathilde tilfods gennem Alléen ledsaget af en enkelt Hofdame. Se det hele i smaa og spredte Glimt: Lars Mathiesen med Tophue og islandsk Sweater... Hostrups Studenter... Lotte Oehlenschlägers glade Smil... Baggesen og hans Lilia, Heiberg og hans Hanne, Drachmann og hans Edith... lille Frøken Helle fra Amicisvej og hendes Sagførerfuldmægtig, de blev forlovet i sidste Uge og skal giftes naar de faar en Lejlighed — — Lejlighed! Klokkerne begynder at ringe i Frederiksberg Kirke, men det er for et andet Par. Pensionisterne, Rentricerne og de andre gamle Forhenværende paa Bænkene omkring Folkekongens Statue lægger Nakken tilbage og lytter, de kan tyde alene efter Tonen i Klokkeklangen, om det er Barnedaab, Bryllup eller Begravelse, der ringes til, de har Øvelsen, flere Aars Erfaring. — Bryllup! nikker Kontorchefen med Næseklemmerne... — Bryllup, nikker Kaptajnsenken med Fjerboaen tilbage. Og ganske rigtigt, fem Minutter efter kører Kareten med hvide Heste op foran den gamle ottekantede Sognekirke.

*

Vi slutter Turen gennem Frederiksberg Allé med at gaa til Bryllup. Vi sætter os i Pulpituret, som er

tæt besat med Tilskuere. Damerne er i Flertal, mest gamle og halvgamle, men ogsaa en Del unge og yngre: Brudens Veninder og Skolekammerater. Der snakkes og diskuteres i Hvisketone, alt tages til Behandling: Kirkerummet, der er duftende og farverigt smykket med lysegrønt Løv og Liljer, Nelliker, Lathyrus... Degnen... Præsten... de pyntede Gæster nede paa Gulvet... Brudgommen, der sidder med sin Far oppe ved Alteret og vipper nervøst med nye hvide Handsker, han er en ganske ung Mand med højt Haar og glat, lidt barnligt Ansigt med maabende Mund... — han er en knasgod Badmintonspiller, hvisker et Pigebarn med rød Tophue til sin Veninde: — sikke en Baghaand! Et rigtigt Mandfolk! Kan du ikke se, hvem han ligner? Menneske dog: James Stewart! — Og vil du bare se dernede, hvisker Tophuen videre: Ingegerd har sin Mosters Nutriapels over Skulderen... hun havde laant en Sølvrævecape af Jørgens Svigermor, men den har Aase faaet paa... Aase sidder lige bag den tykke affarvede, hvor man kan se Korsetranden aftegne sig under Sølvlamékjolen... men Gud, nu har Ingegerd alligevel taget de billige gule Ørenringe paa, og Mor sagde dog til hende...

Orglet sætter ind med et Brus af Toner. Pigebørnenes Snak forstummer. Alle rejser sig og strækker Hals... der gaar et dybt Betagelsessuk gennem Kirken: Bruden skrider langsomt op gennem Midtergangen ved sin Mors Arm, en yndig ung Foraarsbrud i hvidt Lamé med Slør i dæmpet rosa, lidt und-

seligt smilende, blaaøjet, lysblond... Mor'en, der er i sort Georgette med Kniplinger, knejser myndigt og selvbevidst, lilla Orkidéer har hun paa Skulderen, Sølvrævebesætning paa Ærmerne. Kristusskikkelsen og Apostlene oppe paa Eckersbergs Altertavle maa jo næsten føle sig lidt fattige i deres enkle Dragter ved Siden af saa megen Pragtudfoldelse.

— Jeg er sgu helt grebet, hvisker Tophuen og sætter Trumf paa af Generthed over sin Bevægelse. Taarerne staar hende i Øjnene. — Men hun *er* nu ogsaa dejlig. Og saa er det jo første Gang. Aah, hvem der bare kunde faa saadan no'ne Bryllupper!

Orglet præluderer sagte, Brudgommen har modtaget sin Brud med Kys paa Kinden, man har sat sig, Præsten knæler i Bøn foran Alteret, Solens Straaler falder ind gennem Kirkeruderne og spiller i det lysegrønne Birkeløv... Degnen staar i Hjørnet med foldede Hænder; saadan har de frederiksbergske Sognedegne staaet i Aarhundreder og bivaanet den kirkelige Højtidelighed. Brud efter Brud har haft sit Livs store uforglemmelige Øjeblikke her under den gamle Kirkes Hvælvinger, Barn efter Barn har modtaget Kirkens Velsignelse, Kister har staaet foran Alteret, blomstersmykkede, flagindhyllede, enkle og prangende Baarer, kendte og ukendte hedengangne... her blev Adam Gottlob holdt over Daaben, her blev han konfirmeret, gift med Christiane, bisat ligesom Datteren Lotte, Søsteren Sophie, Vennen Rahbek, Far'en, den gamle

muntre Slotsforvalter, Mor'en, den stakkels Morgiane... Carit Etlar har staaet foran Alteret med Hansine og er blevet smedet i Lænker, der burde have været af Roser og ikke Tidsler... her sang man det sidste Farvel til den søde og dygtige Lis Smed... her blev lille Peter døbt en Novemberlørdag af samme Sølvfad, som femogtredive Aar tidligere spejlede Skæret af Vokslysene ved hans Far's Daab!

— Middag hos Nimb, hvisker den røde Tophue, — og Bryllupsrejse til Norge. Og deres Lejlighed er noget af det mest, vil jeg bare sige dig, *helt moderne særpræget* ... Gud, vil du se hende den lille i den brune Kaabe dér yderst paa fjerde Række tilhøjre, det er Fru Okkerdahl hjemme fra Vejen, hun render til alle de Bryllupper og Begravelser, hun kan overkomme, Mor fortæller, at hun har sagt, at for hende kan man godt beholde baade Biografer og Teatre og Koncerter, naar bare hun... aah du, nu maa vi skynde os, hvis vi skal se Bruden stige til Vogns... undskyld maa vi lige ha' Lov at slippe ud?

Brudeparret er viet, Ringene vekslede, Velsignelsen lyst. Der er blevet tudet lidt og kysset meget og lykønsket og omfavnet. Salmesangen har tonet gennem Rummet og igen lyder der et dybt bevæget Suk fra Tilskuerne, da Brudeparret gaar ned gennem Midtergangen ud til Livet og Festmiddagen og Hvedebrødsdagene og Hverdagen og Samlivet. De hvide Karetheste sparker utaalmodigt i Fliserne.

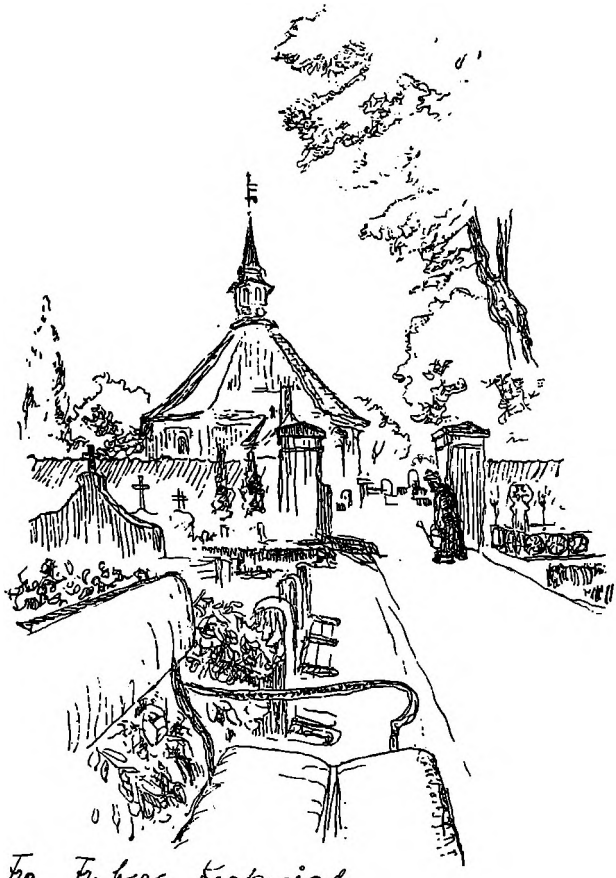

Fra Fr. berg kirkegård

Brudgommen hjælper Bruden til Vogns, stiger selv efter og de kører bort, medens Kusken slaar Smæld med Pisken, og Hjulene knirker og Bjælderne klinger. Svigermor har retireret sig ind i Sakristiet, medens Manden er ude at hente Bilen i Allégade, hun dækker sin blanke Næse med Perlepudder og trækker Læbernes fyldige Buer op med en rødlilla Stift. Kirkekonen staar i Døren med Brudgommens høje Silkehat, den har han glemt, det kan jo ske, maatte han blot ikke glemme vigtigere Ting i sit Ægteskab.

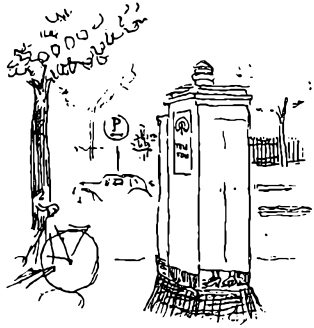

Frederiksberg Have

Foraaret kommer til Byen i Frederiksberg Have. Frederik den Sjette spaserer i Spidsen for alle den lille Idas smaa Blomster som myldrer op af den grønne Plæne, der fortoner sig i Disen bag de graa nøgne Trækroner. Stamgæsterne paa Bænkene omkring Bissens Statue oplever saa at sige Foraarets Indtog fra første Parket: Ouverturen har allerede lydt i nogen Tid: spinkle lette Melodier sammensat af Fuglefløjt, Solstraaler, lune Vinde og spirende Farver og Dufte. Saa glider Tæppet op, meget langsomt, og før man ved af det, er man midt inde i første Akts første Scene. Det gør ikke Spor at forsinkede Publikummere kommer ind midt i Forestillingen, vi er jo alle Medspillende, hver har sin lille vigtige Rolle, Festspillet er kun i Begyndelsen afgrænset til den grønne Plæne bag Monarken, efterhaanden foregaar det overalt, ogsaa i os selv, Foraaret spejler sit Under i Naturen, i Menneskets Tanker og Handlinger, i et Smil, en venlig Bemærkning, en rød Kjole, en klingende Latter, i den Maade de Gamle læner sig tilbage paa Bænken med løftet Ansigt mod Solen. —

Efter milde Vintre begynder Foraaret allerede i Februar-Marts. I Aar blev der slaaet an til Ouverturen den første April. Der var sølet ganske vist, man gik i Sjap udenfor Fliserne i Havegangene, men Solen skinnede dejligt og Folk sad paa Bænkene, og der var et tyndt fint Skær af lysegrønt over Plænerne, som om en usynlig Haand havde fjernet det graabrune Vinterdække. Og saa var Malerne ude, pæne unge Malere med fine nye Malerkasser og rene ubrugte Pensler lige indkøbt hos Farvehandleren, man traf dem overalt: ved Olaf Rudes Bro, i Kandelaberalléen op til Slottet, foran Josty og det kinesiske Lysthus. Og det var med ligesom Undren vi konstaterede at Havebetjentene stadigvæk gaar omkring i de sjove gammeldags Havelock-Kapper akkurat som i vore Barndomsdage.

Maj! Løvspring og unge Hjerter og mer eller mindre flyvende Følelser. Rundt om paa Bænkene sad de Forelskede og flettede Fingre og kiggede dybt i Øjnene, og hviskede ... hviskede ... hvad hviskede de om? Hvad sagde han til hende og hun til ham? Var der Verselinjer i Luften? Selvfølgelig var der det, der er altid Poesi i Luften i Maj! Buskene og Træerne og Fuglene fortalte videre hvad de lyttede sig til, det raslede i de grønne Blade og tonede i Fuglesangen .... — saa sødt den martrer mig, din Pigemund! Naa, det havde han nu hugget fra Bønnelycke! Ogsaa det med: — sødt opfyldt af Foraar, let paavirket af Violer... men Pigen saa lige lykkelig ud for det. Der var én der hviskede

om drømmerige, tankefulde, besynderlige Blik .... Og en gulhaaret syttenaarig som lænede Hovedet mod en Vatskulder og syntes at Lykken var kommet saa alt for nær, at den lignede Smerte lidt mer end den skulde! Og saa var der ham den kyniske, som havde oplevet hele tre forskellige Slags Foraar herude paa to Uger, han gik og smilte arrogant forbi de Elskende og nynnende med Sophus Claussen: — hvad er vel hundred Kys af eet Par Læber mod at kysse hundred Piger?

Juni, Juli, Sommeren .... Efteraaret. Ja, Efteraaret med luende Farver og Vemod i Luften og Drenge med Nassepinde og Bladene der faldt, et efter et, brune og kobberrøde; man vadede i forblæst og udlevet Løv, der raslede tørt og knirkende og fortalte en Sommers Histoire, om Æventyr og Farcer, Lystspil og Tragedier, om den lille naive Pige, der lyttede altfor troskyldigt til den Smarte og Svigefulde, Begyndelsen var Idyl: Foraaret igennem sad de Aften efter Aften paa Bænken ved Kildeøen, saa gik der Dage imellem, Uger, tilsidst kom hun alene og var bleg og rødøjet, og en Hverdag Formiddag i August søgte hun at skære Pulsaaren over med en Brodéresaks, det skete paa den samme Bænk, hvor hun i Foraaret var blevet lovet Guld og grønne Skove, idetmindste Forlovelse og Ægteskab, men hun blev reddet af Havebetjenten og en tililende Gartner, og maaske faar vi hende at se til næste Foraar med Barnevogn og glade Øjne trods alt .... Maaske ikke!

Oppe paa Bakken ved Slottet vil vi drømme os tilbage i Historien. Der er nok at drømme om, Stoffet er overvældende. Uden for Slotsporten paa Roskildevej tog P. A. Heiberg Afsked med Rahbek og Kamma, før han drog i Landflygtighed. Det var sidste Gang de To fra Bakkehuset saa den uforfærdede Frihedskæmper, men Heiberg gemte til sin Død den tynde fine Silkehandske han tog af Kammas Haand ved Afskeden paa Frederiksberg Bakke, i sit Pariser-Eksil mindede Handskens Duft ham om Bakkehusets Have og Kammas Stuer, om Vennerne og Danmark .... Her kørte den engelske Prinsesse Caroline Mathilde en Novemberdag i 1760'erne ind gennem Slotsporten, og da Rejsekareten standsede i Gaarden, fløj en stor sort Fugl skingrende op foran Hesteforspandet, saa de Hvide stejlede i Skræk og næsten løftede den spinkle Staldknægt i Vejret. .... Her ved den hvide Mur op ad Porten sad den gamle Slotsforvalter Oehlenschläger paa en grøn Bænk de lune Septembereftermiddage og fik en Sludder med forbipaserende. Solen stod skraat over Søndermarken, Bondekærrer og Hyrevogne kom fra Landet eller kørte fra Byen. Fuglesangen lød fra de smaa Prinsessers Have, og der var en Duft af Roser, hollandsk Tobak og Aftenkaffe. Datteren Sophie spaserede i Søndermarken med Digteren Baggesen, den Gamle kunde se dem komme gaaende Arm i Arm paa Stien nede fra Valby .... Her var det ogsaa at en lang og ranglet Odensedreng en Septembermorgen i 1819 steg af Postvog-

nen med sin lille fattige Bylt, og medens Postillonen blæste i Hornet og Vognen fortsatte ned mod Frederiksberg, vandrede Drengen ind i Slotshaven og saa fra Bakken over de kongelige Køkkener for første Gang København, der laa badet i en forjættende Morgenbelysning.

Maaske stod den unge Andersen paa den selvsamme Plet, hvor vi nu staar og betragter Udsigten. Maaske er det gamle Lindetræ, der strækker sit grønne Bladhang over vore Hoveder, det samme som det, der viftede sine falmende Blade over Odensedrengens forblæste gule Haartjavser. Udsigten har forandret sig siden dengang, Byen er vokset, Voldene faldet, men Stemningsindtrykket er det samme, og det er jo Stemningen det kommer an paa. Se Slotsgaardens hvide Mure og Kavallerfløjens orangegule Længer, der bryder alt det livligt Grønne. Haveselskabets Æventyrhave. Indhegningen med de smaa, mangefarvede Familielysthuse. Hør Hestenes Hovslag og Officianternes Militærstemmer fra Ridepladsen, hvor man traver i Cavalcade. Latteren fra de hvidklædte Piger, der springer efter Bolden paa Tennisbanerne: Tipoldebørn til Guldaldertidens Mamelukpiger, der plukkede Markblomster, hvor nu det teglstensfarvede fine Grus har afløst grønne, duftende Enge. Sé Københavns Taarne og Spir, der rager op i den fjerne Dis som Bjergspidser over lette Skybanker: Frelsers det grønne, Petris Barok, Vor Frue med Solglimt i det forgyldte Kors .... der er kommet flere til siden H. C. An-

dersens Dage, men det forhøjer kun Stemningsopfattelsen af København som Lilleputstad og Æventyrby set heroppe fra som i en omvendt Kikkert. Turisterne burde som Introduktion til Besøget i Danmarks Hovedstad præsenteres for Udsigten fra Frederiksberg Slotsbakke, det vilde være et Førsteindtryk af stor Virkning. Og tænk om man saa fandt paa at føre Gæsterne videre ned gennem Frederiksberg Have og gennem Alléen ind til Byen, den samme Tur som Digteren tog for fem Kvartaarhundreder tilbage, en Vandring under grønne Trækroner lige til Rundkørslen ved Værnedamsvejen, hvor Storbyen først for Alvor møder os med sin Larm og Tummel og myldrende Trafik.

Sommeraftenstemning! Solfaldet luer i Slottets høje smaarudede Vinduer, straaler rubinrødt og gyldent under et grønt og irret Kobbertag mod Aftenhimlen, der stadig skifter i blaa og orange Farvetoner. Det tynde, gennemsigtige Skyslør spejler sin Rødmen i Kanalen foran det kinesiske Lysthus. Lindetræerne dufter, Fuglene synger .... Nede paa Ridebanen stiger en ung Pige til Hest, vi mødte hende før foran Slotsporten paa Roskilde Landevej, dejlig saa hun ud i Rideantræk med sort Sweater og en kæk lille Møsse paa det solgyldne Haar. Hun daskede med Ridepisken mod de blanke sorte Støvler og smilte i Forbifarten .... var det tilfældigt,

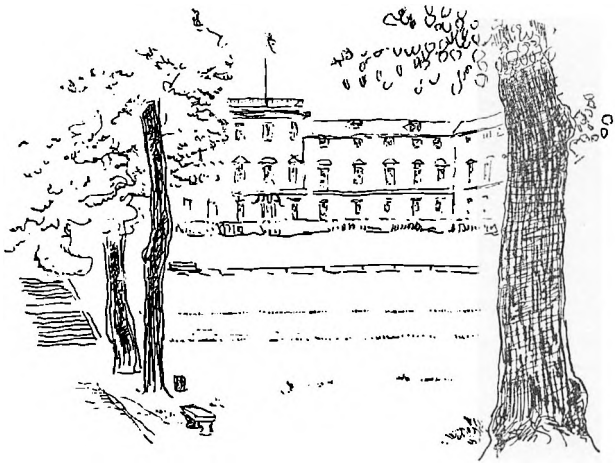

eller laa der noget dybere i det søde Smil, det strejfende blaa og leende Blik? Hun mindede om en af Boticellis Piger, havde det samme raffineret-uskyldige over sig som den italienske Malers dejlige Foraarspiger. Nu rider hun rundt dernede paa en blankbrun Hoppe og er en Slags Virkelighed vi langsomt forlader for at give os hen i Drømmen om Haven og det kongelige Landsted. I Aftenstilheden lyder dæmpede Toner af Fløjte, Klarinet og Violiner .... Rigaudon eller Bourré: Dansene fra det attende Aarhundredes Hofliv! Lysene i Slotsvinduerne er ikke længer Reflekser fra Solfaldet, det er levende Lys, der blinker som gule Stjerner; man fester inde paa Frederik den Fjerdes *maison de plaisance:* Maskebal! Sommerkarneval! Det lyner

af ædle Stene og flammer af kostbare Stoffer i alle Farver, Vinen gløder i slebne Pokaler og Flakoner, Pudderet staar som en rosenrød Sky over buklede Parykker, Hyrdindefrisurer, spraglede østerlandske Turbaner og Dominohætter. Musikken bliver tydeligere, kommer nærmere, vi er selv midt inde paa Slottet og bevæger os inkognito paa Maskeraden. En Beduinerpige glider forbi med et Strejf af et lyseblaat Blik under Halvmasken .... kendte vi ikke det Blik, havde vi ikke set de Øjne før? Nu er hun forsvundet i Vrimlen af de dansende, bag en Regn af broget Konfetti og slyngende Serpentiner.

.... Kongen danser med sit Hjertes Anna Sophie. Han er uden Maske. Et stærktblaat Gevandt er slynget om Skuldrene og dækker næsten den purpurfarvede guldbroderede Fløjlsdragt. Han er lille og spinkel, Ansigtet langagtigt blegt og domineres af en stor krum Faarenæse med vejrende Næsebor, de udhvælvede kvindesyge Øjne skeler forelsket hen over den unge Komtesses runde Skuldre, og Blikket forvilder sig lystent mellem Brysternes Halvkugler der presses op af Snørelivet som paa en Præsentérbakke. Køn er han langtfra, Kong Frederik den Fjerde af Danmark, men hans Væsen er livligt, charmerende, elskværdigt, Bevægelserne lette, yndefulde, elegante, Stemmen blød og besnærende .... — Elskede, siger Anna Sophies mørke ildfulde Øjne,

og hun smiler under Halvmaskens Kniplinger, et lille intimt Smil med en rød Tungespids mellem korte hvide Tænder .... — Elskede, svarer Kongens tunge blaa Blik under halvtlukkede Øjenlaag. Og Dansen gaar .... Lysene straaler fra hundrede af Vokskærter, fra Lampetter og Prismekandelabre, Farverne gløder i Dragternes Silke og Fløjl, i Gyldenlædertapeterne, Gobelinerne; Spejlene gengiver det hele, ja de gør mere end det, de genspejler alle de Maskerader, de har været Vidne til siden Kongen kom hjem fra sin Italiensrejse og indviede Slottet paa Bakken som et nordisk Villa d'Este eller Aldobrandini omgivet af et storslaaet Haveanlæg med kunstfærdige Springvand og Fontæner som i Versailles og ved det guddommelige Tivoli paa Sabinerbjergenes Skraaninger. Spejlene fortæller om en Kæde af Maskeballer, hvor Kongen danser med skiftende Damer: slanke, buttede, dunkle, lyse, blide og gnistrende .... stadig lige forelsket og lystent skelende over unge, runde Skuldre og Bryster og halvtaabne fugtige røde Læber .... Grevinde Vieregg, den lille Schindel, Geheimeraadinden med Dueøjnene, Hoffrøkenen med det søde forkølede Ansigt .... — Dejlige Anna Sophie, siger Kongen og er standset op under Lysekronen af glitrende Bjergkrystal, han stryger Kniplingsærmerne tilbage over Komtessens Haandled og trykker et Kys paa Underarmen, hvor Aarerne lyser blaat under den hvide Hud .... — Dejlige Elisabeth, dejlige Charlotte, ekkoer Spejlene og gengiver lignende Scener,

hvor Kongen bøjer sig over Grevinde Vieregg, bøjer sig over den lille Schindel .... — Dejlige Maddalena fra Lucca, lyder det som et Suk fra de smaa venetianske Glasklokker, der er hængt op i Hjørnerne af Salen .... dejlige ... dejlige ...

Musikken bliver svagere og svagere og glider tilsidst over i et fjernt Orgelbrus, der kommer fra Slotskirken nede i Kælderetagen. Lysene blafrer i Stagerne, de gule Flammer synker helt sammen og dør hen til smaa sitrende Funker; da de lyser op igen, er vi stadig i Maskeradesalen, men Menneskene er nogle andre, Stemningen en helt anden, Maskeballernes Tid er forbi, Pietismens strenge Tid er inde ...

*

Taflet er dækket i Riddersalen. Kongeparret sidder for Bordenden, Christian den Sjette: gul, mager, sammensunket, med tunge sure Tudseøjne, Sophie Magdalene: bleg, tør, stiv og knejsende. Kavalerer og Hofdamer af samme triste livløse Type, stivnede Voksfigurer med tyskklingende Navne: von =stein og =stadt og =Beul der Reit=. Farver og Pragt i Dragter og Smykker, i Taffeldækningens kostbare Overdaadighed, men uden Glans og Glød, Liv og Varme, tamt, tomt, frysende, forstemmende. I hvor skærende Modstrid staar ikke Loftsmaleriernes løsslupne Karnevalscene og Dørstykkernes olympiske Dionysiosgilder til det stivnede Vokskabinet ved Kedsom-

melighedens kongelige Taffel, hvor det er Urtethe og fortyndet Vin, der fylder de slebne Flakoner og ciselerede Pokaler. Hvilken Forskel fra de blodløse ædelstensbehængte Marionetdukker til disse blottede struttende Pigebryster og rødmende Engleender, disse brune vinglade Guder med Egeløv og Blomsterkranse om Halsen og i Haaret, al denne Kyssen og Kærtegnen og Omfavnelse paa Hynder og rosenrøde Skyer, Tamburinklang og Bægerrasslen. Man kan heller ikke nære sig deroppe under Loftet og paa Væggene: en bukkefodet Pan springer frem og giver en skingrende Tirade paa sin Fløjte, en Musiker fører Buen hen over Violinen til en skrattende Dissonans, en skrupgrinende, overstadig drukken Karnevalsgæst løfter sit Glas og slynger en Vinsjat ned i al den skrupkedelige Fornemhed .... og Sjatten rammer selveste Monarkens buklede Paryk, løber ham ned over Panden og trækker Furer i Pudderet; det giver et Sæt i Fromhedens Christian, han skeler lamslaaet til den gyldne Draabe, der hænger under hans lange pudrede Næse, tror ikke sine egne Øjne, saa virrer han vredt paa Hovedet og sender lurende mistænksomme Blikke til hver enkelt af de tomme afdøde Ansigter langs Bordet. En stormende lydløs Latter runger hen under Loftet, Nymferne kniber henrykt fnisende de overstadige Bacchanter i de muskuløse Arme ... — nej, nej, lad dem dog være, de tørre Stokfisk dernede! Men en vinget Gud med Vinløvskransen i Nakken har allerede Næven i en matblaa

Drueklase, han vender sig, sigter med det ene Øje sammenknebet, kaster og rammer i Centrum paa en af de snerpelæbede, plirøjede von Beul- og Reit-, lige i Barmens Skillelinje; men Druen møder ingen Modstand af faste og svulmende Former, den triller ned under Snørlivet og lægger sig tilrette dér, hvor der egentlig skulde banke et varmt og levende Kvin-dehjerte. Nu er det Hofdamens Tur til at sende an-klagende Blikke Bordet rundt, hendes kolde Fiske-øjne hefter sig ved den giftige, miltsyge Komtesse Anna, den ondskabsfulde, forvoksede Prinsesse Fre-derikke af Würtemberg-Neustadt, den ækle, sleske, stokdøve Markgreve Johan Christopher von Breide-kop-Mansbach .... hun rynker Maveskindet for at faa Druen til at trille videre, men mærker kun at den knuses af Snørlivets Spænder. De faa Draaber tyndt Blod, der flyder i hendes Aarer, samler sig til to smaa hektiske Pletter paa de gule Kindben. Galden stiger hende op i Munden og maa skylles ned med en Slurk af Urtetheen ...

Struenseetiden! — Maanen kaster sit blege bløde Skær gennem Slottets høje smaarudede Vinduer, den skinner ind i Kamre og Gemakker, Kabinetter og Gallerier, den lyser hen over Væggen i den men-nesketomme Riddersal og ned over det danseskra-bede Gulv, hvor det flyder med nedtraadte Blom-

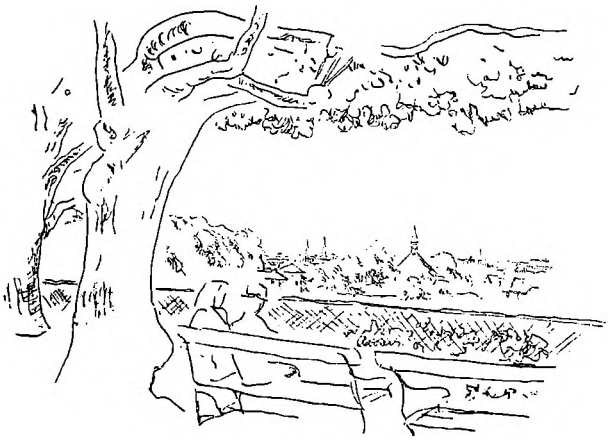

sterguirlander og brogede Serpentiner. Lysene i Riddersalens Sølvkandelabre er brændt helt ned i Stagerne, Vokset sidder som størknede Klatter paa de kunstfærdige Rosenblade og Vedbensranker. En Mus løber over Gulvet, slæbende et lyseblaat og duftende Bændel efter sig, maaske et Strømpebaand af de berømte Sentiments? Den nyser ustandseligt og maa hvile sig et Øjeblik i en Maanestraale, medens den pudser sin vimrende Snude med smaa ivrige Forben. I en Vinduesniche ligger en glemt Elfenbensvifte, i en Krog en tabt Silkehandske. Henne paa Kanapeen ved Musiktribunen hviler tavse Violiner og forstummede Fløjter: det er kun faa Timer siden de skingrede Kehrausens Rytme fra Trappeafsatser og Repos'er, medens Dansekæden fór gennem Slottets nogle og hundrede Gemakker:

en syngende, leende Strøm af pyntede, feststemte Balgæster med Dronningen, Struensee og Hoffets maitre de plaisir Grev Enevold Brandt i Spidsen: en mangefarvet Slange, der dækkede tre Etager og skød sig bugtende ud over Slotspladsen og rundt Plateauet over Terrasserne og Plænen.

Vi kigger med Maanen ind i Kammeret til Enevold Brandt: Lyset falder paa en lille carmoisinrød Silkesoulier, der ligger henslængt paa Tæppet foran Sengen, Side om Side med en sort bredsnudet Mandfolkesko med Sølvspænde. Hos Struensee staar Sengen tom og opredt med glat ubenyttet Hovedpude. Kongen har sit Gemak i Slottets østlige Fløj: den brede forgyldte Baldakinseng staar midt ude paa Gulvet, Monarken ligger sammenkrøbet under Tæppet, paa Natbordet ligger en opslaaet fransk Roman med dristige Kobbere: Crebillons »Les égarement du coeur et de l'esprit«.

Udenfor i Slotsparken svøber Vinden sig om de franskklippede Linde og Avnbøge. Fra Gallerierne lyder Skildvagtens monotone Fodslag i Fliserne. Bronce- og Taffelurene maaler Tiden ud i snigende Minutter og flyvende Timer .... en Tapetdør knirker, en Løntrappe knager .... I Dronningens Kabinet ligger alt i Mørke, undtagen et Billede over Døren, en Elskovsscene af Mandelberg: to nøgne Elskende i tæt Omfavnelse: Apollon og Kong Makars dejlige Datter ...

Sommersøndag i Frederiksberg Have. Regiments-musikken har spillet fra Terrassen foran Slottet, medens Frederik den Sjette sad ved Taflet i Riddersalen og Folket gjorde sig tilgode med Madkurven paa Plænen nede ved Kanalen. Himlen er blaa og Græsset grønt og duftende, Solen skinner herligt over det hele, der er ikke en Vind, der rører sig.

Borgeren har fyldt sig med Kalvesteg, Sylte, Stikkelsbærgrød og Søsterkage. Monarken derimod spiste mere spartansk. Han lindede ikke paa de tre nederste Vesteknapper og slangede sig heller ikke paa langs efter Maaltidet. Kort efter Taflet marcherede han op i Privatgemakket og iførte sig Admiralsuniform med trekantet Hat og mægtige Epauletter. Præcis paa Klokkeslet mødtes han med Dronningen og Prinsesserne i Beletagen, og nu spaserer man sammen ned ad Kandelaberalléen, den høje elskede Familie Arm i Arm: Landsfaderen, Dronningen, Caroline, Wilhelmine, trip, trap og to smaa Træsko. Dronningen er i Virkeligheden den højeste, men det lægger man ikke Mærke til, naar Majestæten er iført trekantet Admiralshat med Fjerbusk.

Nede ved det grønne Baadehus ligger Kongegondolen parat med de kongelige Sluproere ved Aarerne. Kvartermesteren staar paa Broen og er i blaa Livkjole med gul Vest og blaa Benklæder. Roerne er i blaa Trøjer, har ingen Vest, men til Gengæld hvide Benklæder, dertil rødt Skærf med Guldfrynser om Livet. Regimentsmusikken fra Slots-

terrassen er placeret i en særskilt Baad: Solen glimter i Obo'ernes skinnende Ventiler og Blæsernes blankpolerede Messinghorn.

Kongen hilser venligt paa de sammenstimlede Søndagsgæster, nikker, smiler, siger et venligt Ord hist og her: — Dejligt Vejr! — Sikke en Varme! — Velsignet Solskin! Er han i godt Humør, kan det falde ham ind at klappe et særlig appetitligt Barn paa Haaret eller endog kysse det paa Kinden. Forældrene rødmer af Stolthed, og Barnet vasker sig ikke de første fjorten Dage.

Kongen hjælper egenhændigt Dronningen og Prinsesserne i Baaden og sætter sig selv ved Roret. Han løfter Ansigtet under Admiralshatten, skyder Underlæben frem og blir Chef med Ansvar for Flaade og Mandskab. — Sæt af! kommanderer han med militær Salut. Og man sætter af, Aarerne lægges til Vandet, og Sejladsen rundt i Kanalerne begynder, medens alt Folket staar bukkende inde paa Bredden og de allerfleste, langt de allerfleste raaber Hurra og længe leve og hil være dig, vor Frederik den Gode!

Det var første Akt af den hyggelige lille Æventyrkomedie, som hver Søndag Sommeren igennem udspilles i Frederiksberg Have. Landsfaderen jævnt og ligetil bevægende sig blandt trofaste og jublende Undersaatter, saa at sige Kongen og Folket

en famille, mer demokratisk kan det næppe blive. Anden Akt foregaar i og omkring det kinesiske Lysthus paa Øen lige over for Slottet, her drikker det kongelige Herskab The efter Sejladsen, medens Regimentsmusikken musicerer i Skyggen af Bøgenes Kroner og Folket grupperer sig udenom i det Grønne eller paa landlige Borde; ogsaa de drikker The, Maskinen er medbragt, varmt Vand kan erholdes i Schweizerhuset. En sval Brise har rejst sig, ikke meget, men nok til at folde Flagdugen ud paa Slotsverandaen og sætte Fart i Børnenes Vejrmøller, indkøbt hos Sælgekonen paa Runddelen. Tredie og sidste Akt er Tilbagesejlingen, stadig under Folkets Jubel og Vivatraab, den høje elskede Familie Arm i Arm gennem tætte Rækker af loyale Borgere, hilsende, smilende, nikkende, de smaa Prinsesser allerkæreste vinkende, kyssende paa Finger. Endelig Finalen, der foregaar paa Slotstrappen, medens Regimentsmusikken spiller et Par afsluttende Numre fra Terrassen: Kongen med blottet Hovede foran opslaaede Havedøre, Nærbillede: Kongen synligt bevæget med blanke Øjne og Trækninger omkring Knebelsbarten — ogsaa Folket fælder Taarer, og man glæder sig allerede til næste Søndag, hvor Æventyret gentages: Folket og Kongen som eet, under aaben Himmel, i grønne Omgivelser. Der er dejligt paa Frederiksberg, der er dejligt i Danmark!

*

Slotsforvalteren sidder paa sin vante grønne Bænk ved Slotsporten og nyder Aftenpiben og Sensommerdagens sidste Solstraaler. Han er i falmet brun Skødekjole med forsølvede Jernknapper, Piskeparyk har han paa Hovedet, Spændesko paa Fødderne, Ansigtet er bredt og jovialt smilende, hele Frederiksberg og det halve København kender den gamle Oehlenschläger paa Slottet; som han sidder der i Solskinnet, vil han blive husket af Folk, der gaar forbi og faar et Nik og en hyggelig Sludder, helt op til Halvfjerdserne vil der være Mennesker, der erindrer Digterens Far paa den grønne Bænk ved den gule Mur, i Mindet om svundne Tider vil Billedet af ham staa lige saa klart som Kongens Sejlads i Kanalerne og Udsigten fra Slotsbakken over Byen med de røde Tage og de grønne Volde.

Det er en dejlig Sensommeraften. Fuglene fløjter i de smaa Prinsessers Have. Det dufter af nyslaaet Hø fra Søndermarken. Man hører Lyden af en Le, der hvæsses, en Ko, der brøler. Søndermarken er en landlig Idyl med smaa Skovpartier og store Mark- og Engstrækninger, hvor Kvæget græsser og Haren springer i Plovfuren. Der er dejligt i Danmark, ja sandelig, der er dejligt paa Frederiksberg.

Slottet ligger øde og stille hen. Kongen har afsluttet Sommeropholdet, hele den fyrstelige Familie med Hoffet er taget tilbage til Byen. Nøglerne beror hos den gamle Slotsforvalter, som nu er Ene-

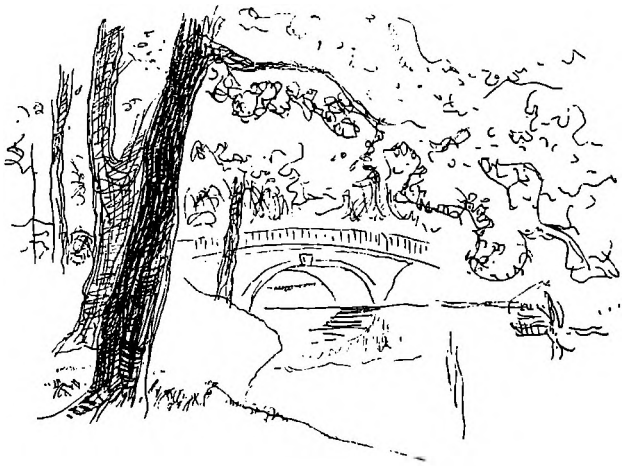

hersker paa Landstedet; hvis det passer ham, kan han lege Konge i de tomme Værelser, give Audiens i Majestætens Gemak, danse Menuet ganske alene i den store Riddersal. Det falder ham dog ikke ind. Derimod morede det hans Børn, da de var smaa, at tage Slottet i Besiddelse straks efter Herskabets Afrejse; saa at sige endnu før Ekkoet af Kongens dybe rungende Stemme var døet hen under Lofterne, skred Vinterens Kongepar op ad Trapperne: Slotsforvalterens Børn med hinanden i Hænderne, fulgt af en Skare benovede Hoffolk udvalgt blandt Adams Kammerater fra Degneskolen i Pilealléen og Sofies smaa Veninder. Saa legede man Majestæter og komme Fremmede, eller man spillede Komedie i det kinesiske Værelse; Adam skrev Stykkerne, Sofie var skiftevis Bedstemor,

Adelsdame og ulykkelig ung Pige, der ikke maatte faa sin hemmelige Elsker; gamle Oehlenschläger udgjorde det begejstrede Publikum og var en ivrig Claqueur. Ja, det var Teater!

Nogle Gange i Løbet af Efteraaret og Vinteren gaar Slotsforvalteren sine ensomme Ture gennem Slottets tomme Sale og Gemakker, støttet til en svær Egekæp, for det er jo mange Skridt og mange Trappetrin. Han foretrækker Aftentimerne kort før Solnedgang, hvor Gemakkerne ligger i et dulmende Halvlys og Skyggerne fra fire Kongers Sommerliv lever i de historiske Sale; saa mindes han ogsaa Børnenes Barndom, nu de er saa godt som borte fra Reden: Sofie er gift og hjemfaren, Adam fløjet udenlands med Lampens Aand; han ser dem for sig, den Gamle, som dengang de legede i Prinsessernes Pandekagekøkken, i Maskaradesalen og Lakajgemakkerne: Sofie med blaaprikket Kjole og brune Fletninger, Adam i Trøje af Kronprinsens aflagte Uniformsfrakke, Bukser af grønt Klæde fra Billardet, Skoene: Christian den Syvendes Dansesouliers med Hælene slidt skæve af mangen Menuet og Passepied.

Paa saadanne Ture hænder det, at han overrasker Slotskatten i Maskaradesalen, siddende paa det fine røde Moiré i Dronningens forgyldte Armstol. — Sidder du nu der igen, siger den Gamle og kyser ad Dyret, — vil du se du kommer ned! Og Katten rubber ogsaa villigt ned, dog først efter at have betragtet ham med et langt tankefuldt Blik, som om

den vilde sige: — Herregud, kan du ikke forstaa, at jeg springer op igen saa snart du er gaaet videre?

Det er en mærkelig Mis, denne Slotskat, der har sin Gang over hele Slottet, fra Forvalterboligen i Buegangen til Altanen øverst oppe over Riddersalen. Den færdes hjemmevant baade hos Folkene og Herskabet, bevæger sig omkring paa lydløse Listefjed, giver et Mjav og er pludselig her, pludselig der, glat og graastribet, med en flot Moustache, kun et Dyr og uden Mæle og Tanker, ja det tror man da.

Prøv at lægge Mærke til en Kats Øjne! Blikket er ikke fromt velvilligt som hos en Hund. Nej, Kattens Øjne *ser*, de betragter, ikke nysgerrigt, nærmest lidt søvnigt overlegent, men de *ser*, de opfatter, de faar alting med, stol paa det! Man burde aldrig regne sig for helt alene naar Katten er i Stuen. Lyt til et Raad: luk den ud!

Missen her, som forresten hedder Moranti og er en Dame, hvad Navnet ikke tilstrækkeligt antyder, blev aldrig lukket ud. Hvad den ved om Mennesker har den dels fra egne Oplevelser, dels fra hvad den har hørt af Forgængeren i Embedet som Slotskat: dens Mor, som selv havde oplevet ikke saa lidt, foruden hvad den havde lyttet sig til hos den navnkundige sorte Hankat, der sagdes at være saa gammel, at den kunde prale af at have lappet Fløde af en ægte venetiansk Glasskaal rakt den af selveste Dronning Anna Sophie den Gang hun endnu var saa godt som Jomfru og hed Komtesse Reventlow.

Hvad synes De nu? Skal vi sætte os ud i Solskinnet paa den grønne Bænk og lytte til hvad den gamle Slotsforvalter har at fortælle. Det kunde være interessant, men paa den anden Side kunde vi vel læse os til det samme i Erindringer og Memoirer. Eller skal vi gaa op paa Slottet i Riddersalen, hvor Moranti som sædvanlig sidder paa det røde Moiré i Dronningens forgyldte Armstol og ser filosofisk ud. Jamen saa gaar vi op til Slotskatten! — — —

— — — egentlig er det imod min Natur at lade mig udfritte, siger Moranti og klør sig bag Øret. — Men man faar vel ikke Fred, før man gaar til Biddet som de siger nede i Staldene... enfin, hvad vil De vide? Lidt Hofsladder og saa videre! Herregud, hvor Menneskene er nysgerrige. Ja ja da, men ikke mine Ord igen, jeg nægter at have udtalt mig, om det kommer saa vidt, man skulde dog nødigt ødelægge Chancerne for sine Efterkommere. Er De rar at sætte Dem ned! Der staar en Stol derovre i Hjørnet, Christian den Syvende har siddet i den i femogtyve Aar, den er fire Gange betrukket og opforgyldt i 1789, hvis den er lidt skrabet, skyldes det Pagerne, de frække Fyre, der altid drillede den tossede Monark naar de troede sig usete, de sparkede til Stolen, fordi det morede dem at se Kongen fare forskrækket sammen, de kneb ham i Læggene og hev ham i Piskeparykken. Kongen græd mange salte Taarer i sin ensomme Elendighed, mange flere end Dronningen over sin tabte Elsker. Her-

regud, den stakkels Christian, han var kun en Marionetfigur trukket i Snore .... sæt dig, sagde man til ham, og han satte sig .... spis, sagde de og han spiste .... skriv, og han skrev under; det vil sige, i de sidste Aar var det jo Kronprinsregenten, nuværende Frederik den Sjette, der ordnede Land og Rige, saa sad den lille Spirrevip af en Paradekonge og bare glanede tomt ud i Luften og lod sig herse med ...

Og dog, tro De mig, han havde alligevel sine lyse Øjeblikke, pludselige klare Glimt midt i Aandsformørkelsen, og saa kan det nok være de fik læst og paaskrevet, alle hans Plageaander, lige fra Barndommens Bulbider Grev Rewentlow med Hundepisken, til Alderdommens drillevorne Pager, særlig ham den lille lyse vindøjede, der altid var saa sledsk, naar andre var tilstede ...

Undskyld jeg gaber, det er en Svaghed jeg har arvet efter min Mormor, Miss Foy. Hun fik aldrig sovet rigtigt ud i den Tid, hun var Slotskat her paa Stedet. Bal var der jo næsten hver Aften, og knapt var der stille efter Violinerne og Fløjterne, saa begyndte det at pusle og hviske i Gemakker og Kamre. Trapper knirkede, Døre knagede, Senge sukkede .... ikke saa snart var Miss Foy faldet i Slummer i Fodenden hos Fru Malleville, saa kom Kammerherre Warnstedt listende og saa var det jo ikke til at tænke paa Søvn dér .... Lagde hun sig ud paa Løntrappen, blev hun traadt paa Halen af Kabinetsministeren, der var paa Vej op til Dron-

ningens Kabinet, han havde saadan nogle umaner-lig store Plader .... smuttede hun ind hos Grev-inde Holstein, kom hun midt i et større Opgør, hvor Grev Brandt havde overrasket sin lille Elskede i Armene paa Baronesse Bülow, jo det var en ny-delig Komedie .... Søgte hun endelig sin Tilflugt til Gemakspigerne i øverste Stokværk, kom hun fra Asken i Ilden som man siger, for her huserede den russiske Gesandt von Saldern og hans Kum-paner med Støvletramp og Sabelraslen og alenlange svovlende moskovitiske Eder, for Pigerne var jo genstridige ...

Vorherrebevares for et Roderi, er det mærkeligt at der kom en syndig Forvirring i Familieforhol-dene? Man kunde slet ikke hitte ud af hvis der var hvems og hvems der var hvis. Ja jeg er kuns en Kat, men ved De hvad, jeg vilde skamme mig skaldet hvis Kattekællingerne i Nabolaget pegede Fingre ad mine Killinger og sagde: — Hør, lille Moranti, hvordan kan det være at dine Smaa er rødhaarede, naar du dog var saa godt som forlovet med Schweizerkonditorens den slanke sorte i Foraaret?

For at tale om noget andet .... De ved ham Adam, Slotsforvalterens Søn, der gjorde saadan en Lykke med sin forunderlige Lampe, at hele den frederiksbergske og københavnske Ungdom gik rundt og legede Aladdin og Gulnare .... ja han er altsaa kommet hjem fra Udenlandsrejsen og skal giftes med sin Christiane, hvad han vist ikke er saa glad for som hun, der ikke har bestilt andet

end at længes gennem fire langsomme Aar. Han var heroppe i Forgaars og gik gennem de tomme Sale, hvor han færdedes saa meget i sin Barndom og tidligste Ungdom, han var i syv Sind og snakkede højt med sig selv om Ansvar og Pligt og et Løfte er et Løfte, samtidig med han følte sig som en stækket Fugl, en Ørn med Vingeskade .... Ja det var en lang Enetale og den endte først oppe paa Altanen, men her lod det ogsaa til at han havde taget sin Beslutning, han stod ihvertfald lænet til Rækværket og saa helt forklaret ud, medens han mumlede bevæget om Foraarsaftner i Søndermarken og en Krans af Kornblomster og hvad ved jeg ...

Saa nu skal Digteren altsaa i Bur, forhaabentlig et gyldent og temmelig rummeligt, han har da overbevist sig selv om at han glæder sig!

Min Mor har fortalt mig om hans første Forelskelser. Det var Billederne i Loftet og paa Væggene, især den søde Flora, der strør Blomster ud i Lakajgemakket, hende kunde han staa og stirre betaget paa i Timevis og til han blev stiv i Nakken .... Søsteren Sofie sværmede for den fløjtespillende Hyrde af Mandelberg, han er meget flot skabt, brun og kraftig, tillige med et fint beaandet Ansigt ... sært at hun skulde gaa hen og gifte sig med den lille visne Ørsted ... ja ja, ja ja, al Respekt for Mandens lynende Intelligens, men det er da trist at Visdom og Kløgt saa sjældent tar' Sæde i en flot og festlig Skikkelse ...

Mellem os sagt, saa elskede hun en anden ... akkurat ja, Baggesen! Naa, De vidste det! Ja jeg var med dem baade her paa Slottet og i Eremithytten og det norske Hus i Søndermarken, men det var en mærkelig Elskov. De sjælede og sjælede og omfavnede hinanden platonisk saa de fik blaa Ringe under Øjnene af bare blodløs Sjælfuldhed .... man kan nu ikke andet end undre sig over jer Mennesker, for enten gaar I til den ene Yderlighed eller ogsaa til den anden ...

Arveprinsens Svigerdatter, De ved den lille buttede Charlotte Frederikke, hun er skam alt andet end platonisk ... sikke Øjne hun sender Lakajerne og Pagerne naar de bare er nogenlunde velskabte og har slikkede Ansigter, det er formelig som hun vil æde dem med Blikket. Syngelæreren, ham den sydlandske Koncertmester, der ligner en Chocoladepraline, ham har hun jo allerede ædt .... sikke Koncerter mellem de to for lukkede Døre medens Hofdamerne sidder paa Hug ved Nøglehullet og er ved at gaa til af Grin; Duetter med Violin og Sang og Kys og Klap, til at begynde med allegro con amore, men efterhaanden ikke det mindste moderato og ganske uden sordini, temperamentsfulde det er de jo begge to. Apropos Koncerter, saa flygter jeg langt væk, naar Dronningen samler til musikalske Aftner i Riddersalen, vorherrebevares, skal det være Musik. Vi absenterer os, Kongen og jeg, Majestæten i Privatgemakket med Vat i Ørerne, jeg i Proviantkælderen under Melsækkene. Næ, maa

jeg saa bede om vore egne Soiréer i Fuldmaane-skin paa Taget af Køkkenbygningerne, vi er en udsøgt og godt sammensunget Kvartet, der bestaar af mig selv, sagde Katten, Schweizerkonditorens den sorte slanke, Præstens den røde enøjede og Skoleholderens den hvide fra Pilealléen. De skulde høre os, naar vi sætter Pres paa Stemmebaandet og Bifaldet bruser os imøde: formelige Buketter af gamle Sko, Støvleknægte og Natpotter ...

Kan De se, jeg er dekoreret? Dronningen har udmærket mig med lyseblaa Sløjfe, det er akkurat lige saa fint som Ridderkorset! Hun er god nok, Dronningen, naar bare man ikke piller ved hendes Guldfisk. Jeg faldt desværre for Fristelsen sidste Aar og maatte holde Ferie hele to Uger i Sønder-marken til Historien var glemt. Sikke et Selskab man kom i derovre: Spaakonekatte fra Valby, tar-velige Vagabondmisser, sikke et Sprog, sikke Ma-nerer, men jeg holdt paa min Værdighed, man skal altid holde paa sin Værdighed, det har jeg lært af Hoffolkene, ikke Herskabet, Kammerfrø-kenen er fornemmere end Dronningen, Kammer-herren langt mere beleven end Kongen. Iøvrigt kan jeg ikke klage paa Majestæten, naar lige undtages at han raaber saa gevaldig højt og saa sjældent hu-sker at levne lidt Mælk til mig efter Rismelsgrø-den, som han faar hver Dag til Frokost. Hver Man-dag og Fredag overnatter han paa Københavnerslot-tet for at være tidligt oppe til næste Dags Stats-raadsmøde, det vil sige, saadan hedder det sig offi-

cielt, naar han trækker i Voksdugskasket og sin gamle grønne Soldaterkappe for at spasere ind til Nybor's Frederikke, der bor paa Toldbodvej mange Mile herfra og hedder Fru Dannemand og er Datter af en Borer paa Holmen, hvilket er meget respektabelt, men ogsaa meget borgerligt, det kommer man ikke udenom. De Nætter har jeg Kongens Seng her paa Slottet helt for mig selv alene og kan sove uforstyrret af Snorken og urolige Fødder...

I det hele taget kan jeg kun sige, at jeg har mine kronede Dage her paa Slottet. Mus til Husbehov, en venlig Haand der klør mig i Ørebrusken, en Stol at sidde i, en Benende at sove i og to Gange om Ugen en Seng helt for mig selv alene. Det er kun sket een Gang, at man gav mig Vand i Fløden, det var Prinsesse Charlottes Hofdame Komtesse Vibeke Vedel-Vedelsborg, og det endda bare for at drille; men De kan ogsaa tro, hun fik alle fire Klør paa Haandleddet, det var Begyndelsen til det Rubinarmbaand, hun senere fik af Kammerherre Bülow, da de to blev forlovede ...

Hysch... kan De høre Musikken? Det er den gamle Slotsforvalter, der spiller paa Orglet nede i Kælderkirken. Han sidder altid og præluderer en halv Times Tid inden Aftensmaden. Ja, saa har Skyggen altsaa slugt den grønne Bænk, og Solen er gaaet ned bag Søndermarkens Trækroner. Lad os haabe han skal ha' Skinke til Aften, han k'atte li' det fede, og det elsker jeg, saa deler vi... man

maa jo holde sig til hos den Gamle, naar Herskabet har forladt Sommerresidensen. Ja, saa er Audiensen forbi, min Herre, vi kan følges ned ad Trappen, hvis De synes, men lad være at træde mig paa Halen ... og husk saa at behandle mine Oplysninger med Diskretion, jeg hader Sladder, men paa den anden Side er det jo altid rart at faa sludret lidt.

*

Og vi sidder igen paa Bænken under de gamle Linde. Fra Slottet lyder Musik ... ikke Orgeltoner, ikke Menuet eller Passepied, det er Korneteleverne, der skruer op for Radioen i Samlingstuen ... lyssna til bassen ... Woody Hermann: The royal garden blues! Om lidt vil en Klokke begynde at ringe og Havebetjenten gaa rundt med Uret i Haanden og meget sigende Blikke paa de unge Par, der ikke kan løsrive sig fra Aftenstemningen i den smukke Slotspark. Vist er her dejligt, men nu lukker vi ... og de unge Par smiler til Havebetjenten, smiler til hinanden og lader sig modstræbende genne ud af Paradiset, Arm i Arm, skruet ind i hinanden, to Mennesker og dog eet Væsen. Den gamle Mindehave skjulte gerne de unge Forelskede under sit grønne Løv, lod dem vandre hele den lyse Nat langs Kanalerne, lod dem sidde i harmonisk Tavshed paa Bænkene, hvile sig i Græsset; hvad den ikke ved om Kærlighed er vist ikke værd at vide ...

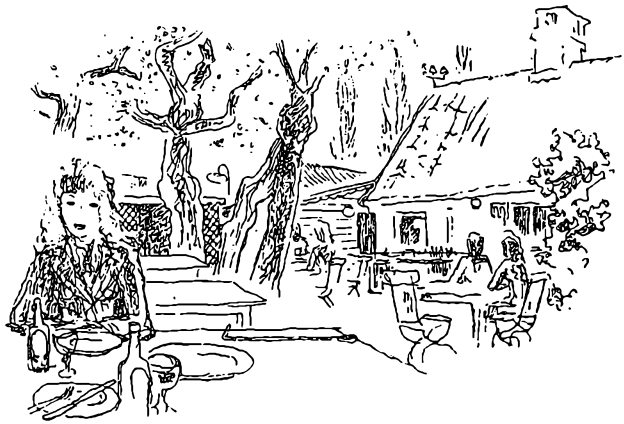

Ja hør, nu begynder Klokken at ringe ud... og= saa vi forlader Bænken og Haven og gaar ned ad Bakken til Pilealléen, hvor der er tændt Lys i de smaa Haver: kulørte Papirslygter paa udspændte Snore mellem gamle krogede Træstammer, Petro= leumslamper paa grønmalede Borde... javist, Pe= troleumslamper, Krigen er jo forlængst forbi. Inde i Petersens Familiehave ved et Bord lige ved Laa= gen, sidder et ungt Par: en Kornet og hans Pige, hun er i Ridedragt, sort Sweater og en kæk lille Møsse paa det silkefine Haar, det er Pigen fra Ride= banen, den lille Botticellimodel. Idet vi gaar forbi, løfter hun Ansigtet og smiler, det samme blaa og leende Blik, men varmere, mere direkte... det er dog ikke os, Smilet gælder, men Kornetten hvis Haand hun kærtegner under Bordet. Og vi gaar videre...

Omkring en Skole

Oehlenschläger paa sin Sokkel i den lille Plantering ved Allégadekrydset. Uden om ham i en Halvcirkel: velordnede Bede med blomstrende Tulipaner, og Bænkerader med Folk der sidder i Solskin og ser paa Mennesker, der slentrer eller jager forbi. Tilvenstre op mod Runddelen: flere smaa Planteringer med Digtermindesmærker: Kaalund, Goldschmidt, Drachmanns Konditormonument... Frederik den Sjettes Allé op mod Frederiksberg Have... Hollændervej ned mod et stille Villakvarter. Smaa gamle Haver foran høje Huse og en enkelt Gaard hvor man føler sig paa Landet straks man kommer inden for den grønne Port. Bag Statuen af Digterkongen som ung og slank: Plankeværksindhegning omkring en Byggeplads, hvor det nye frederiksbergske Raadhus bygges op paa Tomterne af blandt andet en gammel Skole.

Denne Skole! Kun faa kendte den og saavidt vides er den ikke tidligere omtalt i Litteraturen, men dog værd at erindre: en mærkelig Skole med en mærkelig Rektor, dengang som vel ogsaa nu, betragtet af Fagfolk med lidt Skepsis, lidt Smilen og Skul-

dertræk, men vor Skole, min Skole. Kvarteret her-omkring var min Barndoms og tidlige Ungdoms Land, her har man leget, her har man forelsket sig, her sad man paa Skolebænken og sled med forban-det Grammatik og Matematik, medens Foraar, Ef-teraar og Vinter skiftede uden for Vinduerne. Det var i Tyverne, i Aarene kort efter den første store Verdenskrig.

Jeg kan nøjagtig angive hvor i Bredegade den gamle Skole laa. Huset paa den modsatte Side Ga-den staar endnu og med Ryggen til det afsætter jeg saa og saa mange Plankelængder af Indhegningen: værs'go, dér laa den høje graa Bygning med Sko-lens Navn i Broncebogstaver paa Facaden. Ved Si-den af fandtes en lav Længe gavlvendt mod Ga-den, her boede en Skomager hvis Datter jeg husker som en tyk Pige, der hinkede Paradis med det af-slebne Brudstykke af en Ølflaske, og havde Aal i sorte Uldstrømper. Og frække Øjne. Længere henne laa en Hørkramforretning, hvor vi købte La-kritsrod; naar Butiksklokken ringede, dukkede Hø-keren, der hed Larsen, op i Halvmørket bag Disken, lille, skraaklippet og med plirrende, lyssky Øjne over ovale Brilleglas; over Hovedet paa ham, paa udspændte Snore under Loftet hang Spegepølser, Kludesko, Klipfisk og Tovruller. Paa den anden Side Skolen op mod Andebakkestien laa en gam-mel Gæstgivergaard, næsten lige saa gammel, tror jeg, som Ludvigs Minde i Allégade, Sønnen af den daværende Restauratør gik i vores Skole, han lug-

tede altid af Mælk og var altid spisende, selv i Sangtimerne, hans Rygsæk var uudtømmelig ligesom den fortryllede Randsel i Grimms Æventyr, utroligt hvad den kunde rumme af sammenlagte Sigtebrødsrundtenommer med Æg og Tomat. I et højt Hus ved Siden af Hassagers Kollegium boede en anden Kammerat, han hed Eskild og lugtede af Karbid, det er det eneste, jeg erindrer af ham.

I Skolens Kælder, halvvejs under Jorden, boede Pedellen. Han var en sjov lille Mand, der Aaret rundt gik i hvide Sejldugssko og graa Alpaccajakke. Han havde tidligere passet en Luftgynge i Provinsen, nu sørgede han for nyt Blæk i vore Blækhuse og solgte os Blyanter og Stilehefter. Hans Kone lavede Linser, der kostede fire Øre Stykket, vi spiste mange Linser hos Pedelmutter i Kælderen.

Indgangen til Skolen for os Drenge var ved Gavlen, hvor et stort Træ rakte sine Grene ud over Tremmelaagen. Her stod en Vippe, som næsten altid var i Stykker. Jeg ser det hele saa tydeligt: Skolegaarden med de gammeldags Retirader. Kastanietræet midt paa Legepladsen med Bænkerader udenom. Skammekrogen op mod Skomagerhuset. Den lille Have hvor ingenting kunde vokse, og Stenhøjen hvor Rektor — Mester kaldte vi ham — sad og passede paa os i Frikvarterene. Jeg kan endnu høre Klangen af Skoleklokken, der ringede os op, Larmen fra de legende Drenge, Morgensangen fra Gymnastiksalen ... Jeg føler under mine Skosaaler det knasende Sand, der var strøet paa Trapperne,

mærker i Næsen den karakteristiske Lugt af Tavle-klud og Leverpostej- og Æggemad, der altid hang ved Klasseværelserne. Jeg fornemmer hele Skole-atmosfæren fra dengang, en baade meget hyggelig og meget uhyggelig Erindringsfornemmelse.

Mester underviste selv, til han var oppe i Fir-serne. En mærkelig Mand som sagt, gammeldags klædt med Skødejakke, hvidt Halsbind og sort Fløjlskalot. Han mindede i Udseende og Paaklæd-ning lidt om Grundtvig og Ingemann og var jo saa-dan set ogsaa deres Samtidige: elleve Aar da Grundtvig giftede sig anden Gang, tolv da Inge-mann udsendte »Landsbybørnene«; som Dreng havde han set Oehlenschläger spasere sine daglige Ture i Alléen og i Frederiksberg Have.

Mester hævdede, at det var ham, der i sin Tid begyndte at føre Skoleungdommen paa Rejser til Udlandet, og han luftede ofte sin Bitterhed over at Hartvig-Møller fra Gammel Hellerup fik Æren som Pioner paa det Omraade. Han indførte hidtil ukendte Fag som *Opdragelseslære* og *Almenviden* hvilket ganske sikkert har haft stor Betydning for Eleverne, da han var yngre og mere aands... mere livsfrisk, men vi der kun oplevede ham som firs-aarig og unægtelig noget aflægs, husker af disse Timer kun nogle faa og spredte Oplysninger om Kræfternes Parallelogram, Krudtets Opfindelse og Luftens Sammensætning af Kvælstof og Ilt, Vand-

damp og Kulsyre, som vi maatte fremsige i Kor og paa Remse ligesom i Rytterskolerne paa Frederik den Fjerdes Tid: Mester dunkede Rytmen i Katederet til vi kom i formelig Ekstase og vuggede med Hovederne og trampede med Fødderne, han piskede os op til en Slags Besættelse, hvor vi følte os som smaa Vilde omkring Krigstrommen i en Kraal i Junglen...

Ja, desværre blev disse Almenvidentimer kun til faa og spredte Oplysninger, i Virkeligheden kun til een eneste lang Indledning hvor Mester gav Resumé over alt det, han *vilde* fortælle os, alt det vidunderlige han *tænkte* paa at indvie os i. Jeg ser hans Skikkelse for mig som han sad der ved Katederet paa Baggrund af et revnet Danmarkskort, han var saa gammel, at han havde konvulsiviske Trækninger ved Mundvigene, Ansigtsmusklerne bevægede sig af sig selv uden Kontrol fra Hjernen, Kalotten kørte han ustandseligt rundt paa de sparsomme hvide Haartjavser, Halsbindets Snipper var plettede af Kaffesjatter... — Jeg vil føre Jer op i et højt, højt Taarn og derfra vil I kunne se al Verdens Herligheder og Underværker for Jeres Fødder! Men vi kom aldrig op i Taarnet, der var for mange Trapper for den gamle Mester.

— Kære Børn, plejede han at sige ved Timens Afslutning, — kære Børn, al denne Viden er min Foræring til Jer, min uegennyttige Gave til hver enkelt Dreng. Det koster ikke ekstra, men det er dog et ekstra Fag, og derfor... derfor... Hans Stemme

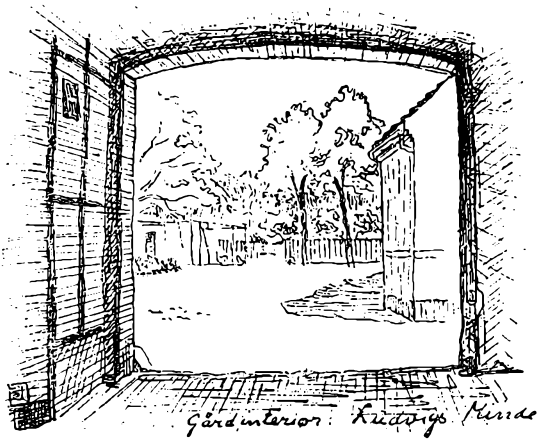

blev om muligt endnu højtideligere og hans gule Pergamentansigt prægedes af en uendelig Sørgmodighed. Han tav og lod Blikket glide søgende ud over Klassen. Nogle Drenge ved de mellemste Pulte dukkede sig uroligt, vi andre sad spændte og graadige paa Oplevelse: hvem vilde det gaa ud over i Dag? Vi kendte Mester, naar hans Ansigt fik det Udtryk af uendelig Sørgmodighed, vi vidste, hvad det betød, hvad der vilde komme. Og ganske rigtigt, hans Blik gled over en bleg og dirrende Spire, en tyk lille Bolle der ikke kunde sidde stille af bare Nervøsitet, en lang ranglet Fyr, forresten en af Klassens flinkeste Drenge, og det blev hængende ved den sidste, Mesters Pegefinger løftede sig kroget og vinkende... — Kom herop, lille Vinkel-

gaard, hviskede han med næsten brudt Stemme ... — aah, lille Vinkelgaard, kom lidt herop til mig! Vi kunde høre hvor tung en Pligt, det var den Gamle skulde udføre, vi kunde næsten ogsaa høre, hvor Vinkelgaard svedte, vi kunde lugte det. Stakkels Vinkelgaard, hans Ben rystede under ham, da han vaklede op til Katederet, hans svedige Fingre satte fugtige Mærker paa Pultene, han kom forbi. Og da han stod deroppe foran sin Dommer med bøjet Hoved, rød som selve Synden, Skylden og Skammen i sit magre, langagtige Ansigt, greb Mester fat i hans Jakkeopslag med sin krogede Pegefinger og gav sig til at hviske ... huiiss ... huiiss ... huiiss! Vi hørte kun løsrevne Sætninger, men vi vidste jo, hvad det drejede sig om: Restance ... Skolepengene ikke betalt! ... — sig til din Far ... gør ham forstaaeligt ... det gør mig ondt ... *du er jo ellers en dygtig Fyr* ... huiiss ... huiiss ... huiiss! Herregud, vi var kun Drenge og forstod ikke, at det i Virkeligheden var en pædagogisk Forbrydelse, vi var Vidne til, vi fattede ikke helt, at det var noget skærende uretfærdigt og uopretteligt Mester gjorde sig Skyld i, noget helt utilgiveligt for en Skolemand, der roste sig af sin høje etiske Indstilling. Vi var lidt skadefro og iøvrigt ligeglade nu, hvor Offeret var fundet for denne Gang, vi skottede til Uret og konstaterede, at Klokken snart var hel og haabede, at Rettergangen maatte vare ved til der blev ringet til Frikvarter.

Stakkels Vinkelgaard staar for min Erindring som den evigt svedende Dreng med skamfuldt rødmende

Kinder og nedslagne Øjne. Jeg husker ham kun, som han stod dér i Gabestokken stemplet som en Paria for alt Folket, stopfodret med Hemninger og Komplekser, rørende uskyldig! Hvad i Alverden kunde han gøre for, at Far'en havde Uorden i Pengesagerne? Skulde dét kaldes Retfærdighed at straffe Sønnen for Forældrenes Forsømmelighed? Var det god Pædagogik at kramme de triste Forhold i Drengens Hjem ud for Øjnene af hans Kammerater? Jeg forstaar saa godt, at andre Skolefolk trak paa Skulderen af Mester og hans Metoder. Han var for gammel, alt for gammel, hans sidste Aar ved Katederet var en Parodi paa alt Skolevæsen, men ingen greb ind, hvem havde Ansvaret?

Saa gammel han var, vores Mester, foretog han selv Afstraffelsen af Elever, der havde forbrudt sig. Synderne blev kaldt op i Skolens Samling, og Eksekutionen foregik naturligvis for Øjnene af Kammeraterne... til Skræk og Advarsel for Ligesindede! Det var et Syn at se den nogle og firsaarige svinge Spanskrøret. Skødejakken stod om ham som Vinger: den hævnende Gud! Han løftede sig paa Tæer, fnysende af Harme over Synderens Forbrydelse, indvendig grædende — det kunde vi dog ikke se. Og han slog til, der var skam Kræfter i Gamlingen. Bagefter faldt han sammen i en Stol og snappede efter Vejret og maatte have Vand.

Men er der nu ikke noget smukt, jeg erindrer om ham? Nogle pæne Blomster at sætte ved Siden af Tidslerne i Mindebuketten? Jovist, der laa en vir-

kelig smuk og rørende Tanke bag de Ceremonier, der udfoldedes, naar nye Elever optoges i Skolen. Samtlige Drenge opstilledes i Gymnastiksalen under Anførsel af Sanglæreren. Paa et givet Signal sloges an til »Kærlighed fra Gud« og midt i tredie Vers kom Mester marcherende ind med den Nye og hans Forældre. Vi sang flere Solonumre og Mester holdt Tale og Sanglæreren holdt Tale. Saa blev den lille Nye løftet op paa en Stol og skulde vinke til sine fremtidige Kammerater med Udraabet: Jeg hilser Jer! Jeg hilser Jer! Jeg hilser Jer! Medens vi til Gengæld skulde vinke tilbage og svare i Kor: Velkommen i vor Midte! Vi lover at være gode Kammerater og holde meget af dig!

Men jeg tror nu alligevel, man skulde have kendt den Gamle, før han naaede Støvets Alder, dengang han endnu kunde gøre Alvor af sine gode Hensigter, og de ikke blot stod trykt i Aarsprogrammet som Gravskrift over en svunden Tid.

Hvem husker jeg ellers af Kammeraterne? I Grunden kun helt tydeligt de to som var min daglige Omgang gennem Størstedelen af Skoletiden. Vi havde dannet et Broderskab: de skæve Lig, og i kaldte os ved Navne hentet fra Kipling: Stilk var en lang angelsaksisk Fyr, den første der optraadte i Skolen med engelsk Tøj fra Kopp. M'Turk var

lille, rund og gemytlig, Søn af en større Forretningsdrivende i Smallegade, Beetle var mig selv, fordi jeg gik med Briller og skrev Stile, som Mester kaldte überschwänglige og højt oppe i Skyerne.

Resten af Klassekammeraterne maa graves frem af flere Lag Glemsel. Var der ikke en, der hed Esben? Jovist, nu glider han langsomt frem i Erindringen: Esben Fedtsyl, Duksedrengen der altid kunde svare og altid havde læst, helt skævskuldret af at række Haanden i Vejret. Lige til han var seksten gik han i Matrostøj med Perlemorsknapper og korte Bukser med Klap til at knappe ned foran. Han var en Mønsterelev, der altid sad rolig og uanfægtet paa sin Plads med foldede Hænder over Pulten, naar Læreren var væk og vi andre sloges med Tavleklude og Madpakker. Han var saa artig, at de fornuftigste blandt Lærerne mente, at han ikke var helt normal. Mester lovede ham i hele Klassens Paahør en straalende Karriere i et stort Palæ med røde Løbere paa Marmortrapper. Hvordan er det? Har ikke Forsikringsselskabet »Safety first« røde Løbere paa Marmortrapper, for der forekommer det mig, jeg for nogen Tid siden hørte, han var ansat paa Kontoret.

Og der var den tykhovede Oscar, som var lige ved at vælte Premieren paa en Skolekomedie. Han havde læst og læst paa sin Rolle som Zierlich i »Aprilsnarrene«, men ved Førsteopførelsen glemte han alt undtagen Regibemærkninger, det eneste han kunde huske var det der stod i Parenteserne:

(Gaar ind ad Døren tilvenstre) ... (afsides til Fruen) ... (Kaffebordet flyttes hen i Baggrunden paa højre Side) ... o. s. v. Og der var Henrik Ibsen, som i Virkeligheden hed Hansen, men var paaheftet det berømte Digternavn, fordi han boede paa Henrik Ibsensvej. Og der var Mads, som var Geni til Matematik og Geometri og blev beundret næsegrus af os andre, der ikke begreb et Kuk af det Skidt. Og der var flere, en Del af dem kom vi i Berøring med paa vore Eftermiddagsture, vi fandt nemlig paa, Stilk, M'Turk og jeg, at gaa rundt og gøre Visitter hos de af Kammeraterne som gjorde sig særlig bemærkede ved at glide som skyggeagtige Væsener gennem Skoletiden. En Dag gik det ud over Svend, der boede i Valby, han stejlede, da han saa os, de skæve Lig havde Ord for at være nogle skrappe Fyre; han skulde lige til at smække Døren i, men M'Turk satte Foden imellem, og vi myldrede ind. Da Svends Mor en Times Tid senere kom hjem, sad Sønnen hændervridende i en Krog, medens vi andre var i vild Fægtning med Sabler fra Far'ens Vaabensamling; Sodavander havde vi selv hentet i Køkkenet, de stod og satte vaade Rande paa Dagligstuens Mahognibord. Svends Mor havde Ildøjne, saa dér kom vi kun een Gang.

Hos Morten, der var Guldfiskeentusiast og nærsynet, kom vi derimod flere Gange, indtil Stilk en Dag, vi blev inviteret til at spise med, ikke kunde staa for Fristelsen, men huggede en Guldfisk op af Akvariet og lagde den paa Mortens Æggemad

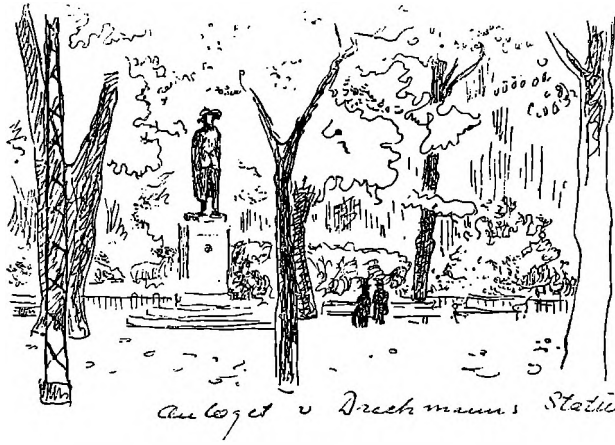

istedetfor Sardinen. Morten var skam lige ved at sætte Tænderne i sit Yndlingsdyr! Og det var vistnok hos Bavnebjerg, at vi tegnede Overskæg og meget andet paa Busten af hans Bedstefar. Og hos føromtalte Oscar at vi troede hans Far's høje Silkehat var en Chapeau claque. Men det er absolut Løgn, hvad Simonsen fortalte, at vi til hans Fødselsdag skulde have kastet Kløpulver ned paa Ryggen af Tante Emily, det maa have været Simonsen selv!

Fødselsdagene! Naar Stilk, M'Turk og Beetle fyldte Aar, bestilte vi Lillebiler til at komme og hente os og Kammeraterne et Kvarter, helst tyve Minutter før sidste Skoletimes Afslutning. Chaufføren troppede op med Kasketten i Haanden ... — ja, han vilde altsaa gerne hente Fødselaren og hans Gæster! Arrangementet havde hvert Aar den

samme lammende Virkning paa Læreren, han gav glat væk fri og saa kørte vi syngende en Tur uden= om Søndermarken og Frederiksberg Have, førend Kursen sattes mod Hjemmet, der ventede med Cho= colade med Flødeskum og et Væld af Kager.

Traktementet ved disse Fødselsdage blev efter= haanden alt for overdaadigt, fordi den ene skulde overgaa den anden. De sidste Skolefødselsdage jeg husker blev der serveret baade Chocolade, Lagka= ger og Overflødighedshorn foruden Smørrebrød med vandfortyndet Rødvin og tilsidst Fløde=Is med alkoholfri Dessertmadeira. Der blev arrangeret Ko= tillonsballer til Grammofonmusik — af de gammel= dags med Bliktragt og Motordurren — og vi dan= sede med smaa søde Piger i hvide stivede struttende Kjoler med røde og blaa Livbaand. Af saadanne forvænte Herrer blev der selvsagt set skævt til Fød= selsdagsgilder, hvor man serverede Kaffe med Æble= skiver og ventede, at Gæsterne skrubbede af før seks, naar Far kom hjem til Middag.

I øvrigt strejfede Kiplings Drenge rundt i Kvar= teret omkring Allégade efter Skoletid. Vi kendte hvert Smuthul i Gaardene i Smallegade og Frederik den Sjettes Allé, hver Krog og Buskads i Sønder= marken og Frederiksberg Have. Vi drillede Have= betjentene og gav dem Øgenavne: Stoppenaalen var der en der hed, han var naurligvis lang og tynd ... Sort paa hvidt havde et mægtigt hvidt Skæg mod den sorte Havelock ... Røde Warren var derimod ikke rødhaaret, men mindede paafaldende om Skur=

ken i en af Datidens Seriefilm fra Loppebiografen paa Langelandsvej, hvor vi var Stamgæster paa første Række hver Mandag, naar der kom nyt Program. En Overgang svigtedes Kipling til Fordel for Cooper, og der udkæmpedes drabelige Kampe mellem Inderjanere og Nybyggere i Gaarden bag Skolen, som ejedes af Stilks Far; nu var det Hjortedræber, Læderstrømpe og den sidste Mohikaner; smaa intetanende Drenge blev indfanget med Lasso og pint og skalperet: Tortur med Nassepinde og Niv i Sidehaaret, som vi havde lært af Lærerne i Skolen. Vi sværgede ogsaa en Tid til Stenders Drengeromaner og var Proprietærsønner, der ejede alle Hestene i Vognmand Blyts Forretning i Bredegade. Men først og sidst var det Stilk, M'Turk og Beetle ... Død og Kritte over alle elendige Mælkebrødsdrenge.

Foraaret 1923 mødte ikke alene Stilk, men ogsaa M'Turk og Beetle op i Jakkesæt af engelsk Officersklæde fra Julius Kopp. Vi var i Overgangsalderen og havde ru og gøende Stemmer. Nu gad vi ikke lege længere, men forelskede os i Betty fra Frederik den Sjettes Allé, Gugi fra Allégade og Annemarie fra Hollændervej.

Jeg husker Gugi, da hun en Aprildag kom larmende ind i Skolegaarden midt i det store Frikvarter. Hun var i lyseblaa aabentstaaende Frakke kan-

tet med Abehaar, der var Mode i de Aar, barhovedet med Pagehaaret flyvende om det friske, dristige Ansigt. Hun slog et skarpt Sving op foran Stenhøjen, hvor Mester sad paa en Rørstol, entrede paa Skøjter op ad Stentrinene og kastede et Brev paa Bordet foran den Gamle ... — værs'go, sagde hun med sin ru fjortenaars Stemme, — det er til Stilk, M'Turk og Beetle!

— Herregud, jeg troede jo bare, det var Pladshunden, erklærede hun grinende, da vi bagefter fortalte om den Ballade, vi havde faaet. Hele Skolen blev trommet sammen i Gymnastiksalen og Mester holdt en af sine lange Dundertaler om Broder Rus, der forførte hans Munke. Han læste Brevet op: Vi mødes det sædvanlige Sted Kl. 3! — Skal det der være et S? — Og hvem var Stilk M'Turk og Beetle? Han forlangte at vide det straks og paa Stedet. Træd frem, I Skørlevnere! Og vi traadte frem, medens Mælkebrødsdrengene daskede med Hænderne, som om de havde brændt sig og stønnede: aarvra ... aarvra! — Ja, der hører I, tordnede Mester, — der hører I hvordan artige og flinke Drenge ser paa Kammerater, der gaar med Piger og modtager Kærestebreve. Men I vil altsaa ende som rystende Vrag endnu før Manddommen! Og hvad er det for syndig Skik at kalde sig ved andre Navne end de, hvormed man er døbt ved den kirkelige Handling? Jeg vil ikke finde mig i den Slags, jeg forbyder det paa det strengeste! Hvor har I forresten de Navne fra, velsagtens en eller anden tosset Røverroman. Gaa

ned paa Jeres Pladser og skam Jer, I bliver en Time efter Skoletid og idømmes hver en Bøde paa 10 Øre til Rejsekassen. Og saa synger I andre Nummer 34 i den gule Sangbog ... —

Midt i April slog Betty fra Frederik den Sjettes Allé op med Stilk, og først i Maj rejste Annemarie med sine Forældre til Italien. Saa var der kun Gugi tilbage, og hun erklærede rent ud, at hun fandt Stilk alt for urimelig lang og hvalpet ... — ved I hvad, man faar jo ondt i Nakken af at kigge op til ham! Derimod elskede hun vildt baade M'Turk og Beetle og kunde hverken undvære den ene eller den anden.

Stilk maatte gaa og skumle i Ensomhed, medens M'Turk og Beetle sværmede med Gugi og var indbyrdes rasende jaloux paa hinanden. Vi sad i Biografens skærmende Mørke — nu var vi flyttet fra de forreste Rækker til de bageste — og krammede hver sin lille Pigehaand samtidig med vi identificerede os selv med Filmens mandige frygtløse Helt og Rivalen med den skumle skulende Skurk. Vi gik i Frederiksberg Have og stod overlegent men nedladende ventende, naar den Elskede fik det tøsede Tilbagefald at ville prøve en Vippetur paa Legepladsen mellem snottede Unger. Vi skiftedes til at kysse hende Farvel i Gadedøren om Aftenen og det maa siges, at det var helt andre Kys, end de jeg kendte fra det foregaaende Aar, da jeg var sommerforelsket i en lille dunet Bornholmerpige i Allinge, hvor jeg laa paa Landet med mine Forældre. For-

aaret med Gugi blev blodrødt, der hvor Sommeren med Bornholmeren var lyseblaa. Men nogen Grund til at tro, vi skulde ende som rystende Vrag inden Manddommen, var der nu alligevel ikke.

Da vi kom tilbage til Kvarteret efter Sommerferien, havde Gugi svigtet os for en større Dreng fra Frederiksberg Gymnasium. Vi mødte dem ofte i Frederiksberg Allé, hvor han hentede hende fra den franske Skole. Hun var hjerteløs nok til at læne sig kælent op ad ham samtidig med hun sendte os ringeagtende Blikke: pyh, Drengemaase! Der var ikke andet for os at gøre end søge tilbage til Stilk og iøvrigt finde Trøst i et rimfrit Digt, jeg havde skrevet om det formaalstjenlige i ikke at tage Tilværelsen alt for højtideligt:

> Hvad er Livet andet end et Marionetteater
> hvori vi er Dukker ført i Snore
> pris du dig lykkelig saafremt din Dragt er smuk
> og Publikum syns du er en rar og hyggelig Fyr
> og ikke gaadefuld, højtidelig, besværlig...

*

Vi forlod den gamle Skole, og vore Veje skiltes. Stilk blev Bankmand, M'Turk gik ind i sin Fars Forretning, og jeg, ja, jeg vilde helst ingenting bestille, men foregav dog at se Tiden an; foreløbig agtede jeg at studere Livet og Menneskene, der maatte vel vise sig et eller andet, jeg egnede mig for.

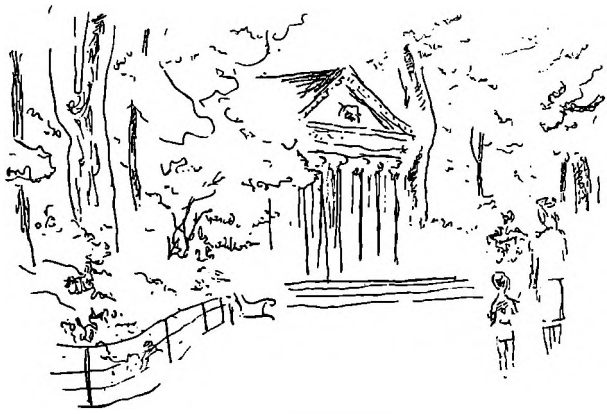

I de Aar stiftede jeg Bekendtskab med Digtere, som Skolen kun havde omtalt ganske løseligt: Johannes V., Sophus Claussen, Helge Rode, Johannes Jørgensen... Jeg gik paa Biblioteket og svælgede i Bøger, læste uden Plan og Maal, fyldte mig med Litteratur, som en der har sultet længe. Jeg laa vaagen om Nætterne over Myterne og Kongens Fald, jeg gik paa de frederiksbergske Villaveje og citerede Sophus Claussen og Johannes Jørgensen med forklaret Ansigt og tilbagelænet Nakke, saa Folk vendte sig efter mig og rystede paa Hovedet. Hvor jeg husker disse Vandringer paa stille Villaveje... om Foraaret naar Syréner og Guldregn blomstrede over Havegærdet og der duftede, duftede... Juliaftner med forfriskende Regnbyger: pludselige Vandpjask der flimrede hen over Fliserne som Tusinder af smaabitte Springvand og

efterlod Luften renset og krydret duftende ... Efteraaret med glødende Farver og Vemod i Sjælen ... stille lyseblaa Maaneskinsnætter, hvor man bildte sig ind, at den ensomme Vandrer, der slentrede forbi med Frakkekraven om Ørerne, var den unge Johannes Jørgensen paa Tur i Halvfemserne:

Bag et Gardin i et oplyst Villavindue saas en glidende Skygge: en Kvinde! Nu blev der tændt i Værelset ved Siden af, et svagere Lys, jeg gættede paa Natlampen over Dobbeltsengen, jeg tænkte paa Ingeborg Stuckenberg, der tæppede af, medens Viggo Stuckenberg gik smaanynnende rundt i Dagligstuen og tømte Askebægre og tog af Bordet: Vinglas og Frugtskaale; der havde været Selskab: Johannes Jørgensen og Sophus Claussen ... den sidste mødte jeg ofte i Virkeligheden, han boede nede paa Christian Winthersvej, hvor han havde Atelier, han malede jo ogsaa og udstillede i Paris, lykkelige Menneske der slentrede sig gennem Tilværelsen og strøede Digte og Farver om sig! Jeg tænkte paa Johannes Jørgensen, der vandrede forbi mig i Maaneskinnet. Nylig havde han siddet ved Ingeborgs Side og lyttet til hendes Sang, fortryllet af hendes Stemme, hendes Smil, de dejlige Øjne. Nu flakkede han fortvivlet om i Natten, hvad ventede ham hjemme: et tomt Værelse, en ensom Seng. Viggo havde Ingeborg, andre havde andre, til ham var kun Ensomhed og nu og da lidt ulykkelig Kærlighed, nogle forbigaaende sentimentale og brutale Æventyr.

Jeg nød at slentre omkring og drømme midt i Solskinnet. Jeg standsede op foran en tilfældig Villa og tænkte mig til, hvordan de Mennesker var, der boede derinde, hvordan de levede. Et Sted stod et Vindue aabent i Stueetagen, jeg kunde se ind i Værelset, hvor der hang en Silkestrømpe over en Stoleryg. Paa et lille Bord ved en Divan med rødstribet Tæppe laa en Pakke Caporal af de gule. Hvide Tulipaner i et grønt Glas blev gennemlyst af Solen i Vindueskarmen. Jeg gik videre og tænkte paa den unge Pige, der boede i det Værelse. Hun røg Caporal, maaske havde hun været i Paris, maaske drømte hun blot om at komme dertil. En Veninde havde fortalt hende om Fortovscafeerne, Luxembourghaven, Boulevarderne... det kunde endelig ogsaa være, hun havde sine Frankrigslængsler fra Filmen eller Adolf Hallmans Tegninger. I alle Tilfælde var der gaaet Hul paa hendes Strømpe, en Maske løbet. Selv var hun ude at spasere i det gode Vejr og nu hang Strømpen der og ventede paa hendes Mor, der var vant til at stoppe og derfor ligesaagodt kunde tage Datterens med. Havde der ikke ogsaa staaet et Billede paa Kommoden, et Fotografi af en ung Mand? Jo, sikkert, og det var naturligvis ham, hun var ude med. Hun havde været sent paa det, siddet altfor længe foran Spejlet for at gøre sig smuk for den Elskede. Og saa sprang Masken, da hun trak Strømpen paa... rask, et Par nye... det var dengang! Kjolen over Hovedet, Børsten gennem Haaret... ud af Døren, Cotten coaten paa, medens hun

løb ned ad Havegangen ... — djøs Mor, jeg *er* gaaet ... hjemme ved Sekstiden!

Et Sted holdt en Række blanke Biler ved Fortovskanten, og inde fra Villaen lød oprømte Stemmer. Middagsselskab! Man sad ved det festligt dækkede Bord: Sølv, Krystal og duftende Foraarsblomster. En hvidkappet Stuepige havde serveret Cocktail ved Ankomsten, nu var man ved Fisken og Rüdesheimeren ... — lidt for sød for min Smag, betroede Fabrikanten sin Borddame, — men Sherryen var sgu behagelig tør! Vekselereren havde faaet Selskabets yngste Dame til Bords og underholdt hende om Børskurser og Varenoteringer, medens han søbede i sig af Champignonsovsen ... — Myren faldt to Point, men den gaar op igen, stol paa det, lille Dame! Kongelig Kammersangeren fortalte Kulissehistorier til den gamle Generalinde, der lo støjende og slog sig paa Laarene som en Hestehandler. Spredte Repliker fra det blandede Kor: — Maa jeg hilse paa Dem, Fru Overlæge! ... — Jovist kan Alstrup spille Kean, men man sidder jo hele Tiden og tænker paa ham som »mig og Maggeduddi« ... — Er det ikke en henrivende Kjole, Fru Jacobsen har paa? Bedaarende, men det er en Genganger, hun bar den ved flere Selskaber i Fjor, hos Katfeldts og hos Mogensen ...! Værtsparrets Børn havde faaet Lov til at være oppe nogle Timer over sædvanlig Sengetid: den femaarige Ole og otteaarige Dorte sad ude paa Vejen i den største og flotteste af Bilerne. Ole med smaa Hænder paa Rattet og

bistre Øjne, han lavede Motorstøj med Læberne, saa Spyttet stod i Strint paa Vindspejlet. Pludselig tog Pokker ved ham: ud af Vognen, ind til Onkel Asger... — Onkel Asger, vi maa nok sidde i din Vogn, ikke osse? — Jovist Olemand, lo Onkel Asger, du maa saamænd osse gerne køre en Tur! Og Olemand ud igen til Vognen, raabende paa Halvvejen til Søsteren: — Vi maa gerne køre en Tur, siger Onkel Asger! Men da Drengen krøb op foran Rattet, sagde han med henrivende fornuftig Barnestemme: — Det syns jeg nu alligevel ikke vi gør, vel Dorte?

I et Lysthus sad en ældre Herre alene med Hagen støttet mod Stokkens Sølvhaandtag. Han saa hen for sig, medens skiftende Belysninger gled over hans Ansigt: Tanker der kom og gik. Hvad tænkte han paa? Var han Enkemand, mindedes han Hustruen, der en Gang havde siddet ved hans Side? Tænkte han paa Børnene, der saa sjældent kom og besøgte ham? Sad han og ærgrede sig over Husholdersken, der var en Sjuske? Der stod en ensom Kaffekop paa det umalede Lysthusbord, i Hustruens Tid havde det været anderledes, Eftermiddagskaffen blev serveret i Sølvkande, der var Dug paa Bordet. Pludselig smilte han, det var sjovt at se, hvordan Smilet begyndte med smaa Trækninger om Mundvigene og bredte sig over Kinderne op til Rynkerne omkring Øjnene. Maaske var han slet ikke Enkemand, men Ungkarl, Pebersvend, en rig Særling og lidenskabelig Samler af gamle Perga-

mentbind og fine Hovedvandsæg fra det 18' Aar-hundrede, og nu sad han og smilte mildt ved Tanken om en Nyerhvervelse. Der var mange Muligheder, men jeg holdt fast ved Ungkarlen og Samleren, jeg saa hans Stuer for mig, jeg saa ham gaa rundt og tage sjældne Sager frem fra Montrer og Skabe, kæle for dem, holde af dem som levende Væsener; men for ham var det jo ogsaa levende Væsener og ikke Ting, for ham havde de Sjæl og kunde fortælle, Mennesker var bare besværlige og trættende, han blæste paa andre Mennesker, han levede sit Liv mellem sine Samlinger og var glad og tilfreds. — Se her, kunde han sige til Husholdersken, der var den eneste foruden ham selv, der havde Adgang til Samlingerne, og det endda kun for at støve af. — Se her, Frøken Nielsen! Han var i godt Lune og oplagt til at snakke, han tog en gammel Bog frem fra Skabet, medens Frøken Nielsen stod ret op og ned og svingede forlegent med Støvekosten. Den Gamle lo. — Jeg kunde fortælle Dem Æventyr om denne Bog, sagde han, jeg kunde fortælle Historier bedre end mangen Roman, ikke alene om dens Indhold, hvordan Digteren har kæmpet sig til sit Stof, hvordan han har naaet de Resultater, han meddeler os, men ogsaa om Bogens skiftende Ejere og deres Skæbne, og det er maaske det allerinteressanteste! Han satte Bogen paa Plads i Skabet og fortsatte: — Eller tænk Dem for Eksempel en gammel Seng, som vi ser den udstillet hos Antikvitetshandleren, forgyldt eller i Egetræ, snørklet, med høj dyb Him-

mel og udskaarne Engle ... og Ormehuller. Gammel Familieseng. Trofast Inventar gennem Generationer. Her har Mennesker elsket, Kvinder født, de døende trukket det sidste Suk. Saadan en Seng maa kunne fortælle om Skæbner, den har fulgt fra Fødslen til Graven, hvis den da ikke er en friskelimet Efterligning direkte udspyet fra moderne Fabrik! Interesserer det Dem, Frøken Nielsen? Ikke det mindste, indrøm det bare! En Bog er en Bog og en Seng er en Seng og i Dag skal vi ha' forloren Skildpadde til Middag. I Himlens Navn: støv af! Jeg gaar ned i Haven saa længe!

Jeg saa en ung Pige komme ud fra en stor herskabelig Villa paa Bülowsvej. Hun var i graa Dragt og en lille hvid Hat med rød Sløjfe i Nakken. Hendes Øjne var blaa, meget blaa, de blaaeste Øjne, jeg nogensinde havde set. Hun stak begge Hænder i Jakkelommerne og slentrede ned ad Vejen uden tilsyneladende at begribe i hvor høj Grad hendes Dejlighed havde gjort Indtryk paa mig. Og jeg, der ikke for ingenting havde læst baade Goethes »Werther ...« og Rahbeks Erindringer foruden Grays Kirkegaardselegi og Youngs Nattetanker, jeg satte mig over i Landbohøjskolens Have for at drømme om Dejligheden med de blaa Øjne og den lille hvide Hat med rød Sløjfe i Nakken. Jeg digtede mig til, at vi havde en Hemmelighed sammen, hun var forlovet og Kæresten sejlede som Søofficer paa Togt til Island, hun havde kedet sig under hans Fravær og indledet Bekendtskab med mig, da jeg saá saa til-

talende ud, og saa var hun kommet til at elske mig, det var jo ikke saa mærkeligt, nu ventedes imidlertid Kæresten hjem, og hun havde sat mig Stævnemøde paa en Bænk her i Haven, hun sad ved min Side og skrabede med Skohælen i Gruset, medens hun forklarede, at vor Forbindelse maatte være forbi. Hun elskede mig, det indrømmede hun, men hun havde givet den anden sit Ord, det maatte hun holde.

Vi sad i Tavshed og tænkte begge paa alt det vidunderlige, vi havde haft sammen. Solen skinnede, nogle Børn legede i Havegangen, et Par ældre Damer paa Bænken ved Siden af snakkede om Kødpriser og Husassistenter, ude paa Thorvaldsensvej kørte Bussen, som om ingenting var hændt. Det var ikke til at forstaa. Her sad vi og maatte resignere, ingen anede vor Tragedie, ingen bekymrede sig om det, Dagen gik sin vante Gang, Tilværelsen fortsatte i sin Skure. — Du, sagde den unge Pige, som jeg døbte Ellen ... — Du, sagde Ellen og tog min Haand og strøg den blidt, — du skal ikke være ked af det! — Aah nej, aah nej, svarede jeg, — jeg har jo Minderne. — Ja, Minderne, gentog Ellen og saa paa mig med Taarer i de dejlige blaa Øjne, — Minderne har vi, dem kan ingen tage fra os! Og saa sad vi igen i Tavshed og tænkte paa alt det vidunderlige, vi havde haft sammen. O' Werther og Lotte! O' Rahbek og Olsen!

... Senere mødte jeg ofte den vidunderlige Ellen. En Dag var hun sammen med en ældre Dame og trak en lille Hund efter sig i en Snor. En Dag var

hun i blaastribet Kjole og paa Cycle. En Dag traf jeg hende hos Dørffer, hvor hun valgte Kager med strittende Lillefinger. Jeg stod saa nær, at jeg kunde mærke hendes Parfume, der var frisk og citronagtig duftende. Men hun lod sig aldrig med et Blik eller en Mine forstaa, at hun huskede, hvor vidunderligt vi havde haft det sammen. Jeg glemte det ogsaa efterhaanden.

*

Det er Oehlenschläger, der siger et Sted: Der maner intet dog saa tryllerisk, de svundne Dages Følelser tilbage, som Blomsterduft og gamle Melodier! — Nu er det maaske lidt blasfemisk at nævne et Citat fra Romantikken, naar jeg tænker paa Lorry, Joe Rosetti og den lille Danserestaurant, der

hed »Tokio« og laa paa Frederiksberg Allé, hvor nu »Montmartre« har til Huse. Og dog — Duft er vel Duft, og gamle Melodier er vel gamle Melodier, hvadenten det drejer sig om Spinet-Klange fra de ømme Følelsers Tid eller en anden Slags *ømme* Toner som »June night«, »Tea for two« og »By bye blues«! Og ligesom Digterkongen mindedes sin Ungdom paa Frederiksberg, naar han vandrede i Søndermarken og Engblomsterne duftede og en Strofe af en gammel Sang faldt ham ind, saa manes en svunden Tid frem i min Erindring, naar jeg mærker Duften af en bestemt Violparfume og hører Dansemusik fra sidst i Tyverne. —

Mit Liv var stadig knyttet til Kvarteret omkring den gamle Skole. Jeg mødte en tidligere Skolekammerat, han var nogle Aar ældre end jeg og fra en højere Klasse, nu sad han paa Stiftstidende i en eller anden Provinsby og klistrede Telegrammer og skrev om brækkede Ben. Han var paa Besøg i Gammellandet og følte sig allerede som fuldt uddannet gentleman of the press. Jeg traf ham en Aften paa Hjørnet af Pilealléen og Vesterbrogade, han stank af Kongen af Danmarks Bolsjer. — Puh, sagde han foragtelig, — Kongen af Danmarks ... — tror du en Verdensmand æder Bolsjer? Næ, min Søn: Absinth! Verlaines Yndlingsdrik, Apollinaires! Duft af Paris, la Regence! Jeg studerer Livet, det virkelige Liv. Sig mig, har du læst Harald Raage og »Unge Piger« ... hør, ring til mig en Dag, saa gaar vi paa Giggengakken!

Journalisteleven tog mig ved Haanden og førte mig ud i det *virkelige* Liv. Da han rejste tilbage til sin Provinsavis, kunde jeg færdes alene og morede mig storartet. Jeg dansede rundt til Tonerne af Joe Rosettis Band i Guldaldersalen, jeg kom der baade om Eftermiddagen, naar der var The dansant og efter tolv, naar der var Natklub. Jeg vandt ovenikøbet en Tangokonkurrence i »Tokio«, ikke paa den Tango, jeg havde lært hos »Andersen & Jensen« paa Alhambravej, det var en helt anden Slags Tango man dansede, naar man var i »Tokio«, vistnok noget hen i Retning af den, som Per Krogh lancerede med Lucy Vidil i Koncertpalæet.

Jeg drømte ikke længere, jeg *levede*. Den ene Aften fulgte jeg en Pige hjem til Nørrebro, en anden Aften var det Femte Juniplads. Jeg kom til at lære Kvarteret bagved Frederiksberg Have ganske godt at kende. Ogsaa dér laa Villaer paa stille Sideveje. Jeg kan huske alle de mange Trappeopgange, hvor Morgenlyset faldt ind gennem rød- og gulfarvede matte Ruder, Lysthuse, hvor der lugtede af Katte og Caprifolier, Pigeværelser det ene i Grunden som det andet: med Filmsbilleder og Baltegn paa Døren og Skaanetæppe med Folkevisemotiver paa Væggen over Sovedivanen. Jeg husker en Aften, vi var et Selskab, der efter en Fest fandt paa at køle Hovedet i Hestetruget ved Andebakkestien, jeg husker en Nat, vi endte i en Lejlighed paa Martensens Allé, hvor Værten, der var Græsenkemand, gav Opvisning i Trippevals, som man dansede den paa Estra-

den paa Alléenberg, da han var ung og fiks i Fa-
conen. Men særligt husker jeg en Foraarsmorgen ef-
ter et nattelangt Sold i Lorryklubben. Jeg havde dan-
set næsten udelukkende med en lille svensk Sang-
lærke, som i den Sæson var knyttet til Lorry. Hun
var i hvid pailetglinsende Kjole med en lille Sølvhue
over det nøddebrune Haar. Dejlig saa hun ud, og jeg
var dybt forelsket. Vi kom en Del sammen. Vi
havde sjælet til Tonerne af »June night«, »Tea for
two« og »Der blev saa stille . . .«. Jeg var omkring
atten, nitten, hun var vel sidst i Tyverne. En Over-
gang blev jeg rasende jaloux, fordi jeg troede, hun
lagde an paa Jernskægs Søn Dytter, men saa sagde
hun blot til ham med et henrivende Smil og paa sit
svensk-danske: — Du ser jævlig bra ut, lille Nielsen,
vet du det inte als?

Den Morgen var vi nogle Stykker, der ikke kunde
gaa hjem. Vi slog en Frakke over Skuldrene og kom
ad en hemmelig Laage ind i Frederiksberg Have,
hvor Træerne stod nyudsprungne lysende grønne,
og Plænen bag Monarken var et Væld af Foraars-
blomster. Aldrig hverken før eller siden har jeg fun-
det den gamle Have saa paradisisk dejlig. Vi tog
hinanden i Hænderne og løb gennem Stien op til
Slotsbakken, hvor vi stod betagne og saa Solen stige
op over Byen. Da de andre gik ned til Apistemplet
for at hylde Morgenskærets Gud og raabe juhuuu
til Søløverne, der svarede med hæse Stemmer inde
fra Zoologisk Have, blev den lille Svenske og jeg til-
bage paa Bænken ved Udsigten. — Vi stannar kvar,

du og jag, hviskede hun og trykkede sig tæt ind til mig, for der var alligevel lidt Kulde i den tidlige Foraarsmorgen. Og vi stannade kvar. Hendes Haar duftede af Violer. Hendes Læber var meget bløde. I Lindetræet bag os sad en Fugl og sang med lange lyse bløde Toner. — — —

Mange Aar efter skulde jeg gense hende i Paris. Paa Montparnasse. Det var en Foraarsmorgen ligesom den i Frederiksberg Have. Jeg stod ved Zinkdisken i Coupoles Bar og nippede til en grog americaine, for der var lidt Kulde i Luften trods Morgensolen. Hun kom ind og var alene, og jeg vilde ikke have kendt hende, hvis ikke min Ledsager, der var stedkendt paa Montparnasse som kun Udlændinge kan være det, havde gjort mig opmærksom paa den lille slanke Skikkelse i forpjusket Muldvarpepels. — Hun dér, sagde han og pegede diskret, — nu holder hun fri! Men hele Natten har hun Træffetid foran »Rotonde«. Hun bor lige om Hjørnet i rue de Rennes: nemt og bekvemt! Hun er forresten svensk og har optraadt som Sangerinde, men Stemmen er væk. Hvad skal man sige til det, man skal jo leve! Han tændte en Cigaret og saa verdensklog ud.

Nu kendte jeg hende igen trods alt for megen Mascara, Rouge og Pudder. Hun stillede sig op ved Siden af os, nikkede kort til min Ven, strejfede mig med et Blik og bestilte un demi. Hun holdt med begge Hænder om Glasset, naar hun drak, ligesom et lille Barn. Violparfume brugte hun stadig, men

den rev mig i Næsen. Lidt efter gik hun. Men jeg stod tilbage og tænkte paa et Foraar for mange Aar tilbage. I Kastanietræet udenfor paa Boulevard Raspail sad en Fugl mellem blomstrende Grene og sang med lange lyse bløde Toner, akkurat som den Morgen i Frederiksberg Have.

*

Nu, jeg er i Gang med at skrive alt dette, gaar jeg rundt paa Frederiksberg og ser til de kendte Steder. Jeg vandrer i Kvarteret omkring den gamle Skole, i Søndermarken og Frederiksberg Have. Jeg møder Gugi, der er blevet en typisk Frederiksberg-frue med velsiddende Spaseredragt og Barnevogn, jeg hilser paa M'Turk, der staar i hvid Kittel i sin Far's Forretning, som nu forresten er blevet hans egen. Jeg stiller mig op i Bredegade med Ryggen til et stort rødt Hus og betragter Plankeværksindhegningen ligeoverfor, indtil der ikke længere er noget Plankeværk, men en graa Skolebygning med Navnet i Broncebogstaver paa Facaden. Jeg ser en lille Mand i Alpaccajakke og hvide Sejldugssko pudse Kældervinduerne til Pedelboligen. Jeg hører Larmen fra de legende Drenge i Skolegaarden, Mesters Stemme, Skoleklokken der ringer, Vippen der gaar op og ned og giver Gumpestød. En Klasse kommer ud af Tremmelaagen under Anførsel af Gymnastiklæreren, Drenge i Sommerbluser og korte blaa Lærredsbukser, jeg er selv imellem dem, vi skal til

Langbold i Søndermarken. Jeg ser ogsaa mig selv i hvidt Matrostøj paa Indmeldelsesdagen, og i skræddersyet Foraarsfrakke og graa Borsalino paa Trediedagen efter Konfirmationen, saa fin og ukendelig, at selv Mester lod sig blænde og sagde De og min Herre. Og jeg sidder paa Bænken under Kastanietræet og tvinger Solens Straaler gennem et Brændglas til en lille gul Plet paa en osende Celluloidstrimmel.

I Pilealléen findes stadig den Iskagebod, hvor vi købte Rom-Is og Mandelbudding, men Sandkassen foran Drachmanns Statue er borte, og hvor Thalia-teatret laa engang, og de spillede »Gadens Pige« og »Den hellige Antonios«, ligger nu et Ligkistemagasin. Jernbanebiografen paa Falkonerallé er ogsaa væk, dér oplevede vi mange spændende og morsomme Timer med Hertel som »Manden med de ni Fingre« og Fyrtaarnet og Bivognen i »Sol, Sommer og Studiner« og »Film, Flirt og Forlovelse«. Loppebiografen paa Langelandsvej findes dog endnu: et af de sjove gammeldags Billedteatre med Mælkedrengepublikum og haarde Træsæder. »Napoli« ved Rolighedsvej er blevet til »Roxy« paa Godthaabsvej, og »Standard« ved Holger Danskesvej, herregud da ja, »Standard« med de kedelige Henny Porten-Film og de pragtfulde Monte Christo- og Liberty-Serier i otte, ti Dele, dér ligger nu en Frikadelleforretning.

Gammel Kongevej! Julestemning. Her gik man som Dreng med sin Mor under Armen og saa paa

Vinduer og Juletræer. Frederiksberg Allé! Skærtorsdagssolskin. Her spaserede man Formiddagstur med sin Far og købte Paaskeliljer med hjem til Frokostbordet. Godthaabsvej: Fedevarebutikker, Grønthandlerkældre, Bagerforretninger .... Classerne, de classenske Arbejderboliger: triste graa Smaahuse lige overfor det mægtige »Godthaabs Have« med Raketelevator og Udsigt fra niende Etage over hele Byen og ud over Oplandet. Nyelandsvej med »Violinundervisning«, »Kunststopning« og »Sange forfattes« i næsten hvert andet Stuevindue. Hostrups Have hvor Kvarterets unge nygifte Fruer stikker ind og slikker Solskin mellem Formiddagsindkøbene. Landbohøjskolens Have, der er de unge Studerendes og de meget gamles Have. Strækningen af Allégade fra Krydset til Runddelen, hvor Halvdelen af det spaserende Publikum paa venstre Side Gaden næsten altid bestaar af Sporvognsfolk fra den nærliggende Remise.

Og jeg staar i Falkonérallé og ser op til Vinduerne i den Lejlighed som jeg beboede med mine Forældre i næsten 35 Aar. Dér laa Herreværelset, dér Spisestuen og dér Barneværelset, som aldrig blev kaldt andet, selv efter at min Bror og jeg var blevet voksne. Saadan har min Far ogsaa staaet og set op til Vinduerne i sin Barndoms og Ungdoms Lejlighed i Østersøgade.

Jeg gaar ind paa Trappegangen, der har den samme ubestemmelige Lugt ved sig som dengang, det samme kvadrerede Flisegulv og slidte Linoleum.

Der lyder kendte Skridt paa Trappen, minsandten om det ikke er den gamle, tykke Ingeniør fra fjerde, der kommer pustende. Han hilser, som om det ikke er længere siden end i Gaar vi mødtes: — Davs min Dreng! og forsvinder gennem Svingdøren. Fra Trappevinduet paa første Afsats kigger jeg ned i Gaarden, hvor Karlen fra Bageriet er ifærd med at feje foran Cycleskuret, og Sølvsmedens rødtjavsede Jagthund staar med hele Hovedet i Skraldebøtten. Nogle Smaabørn leger under Tørrestativerne, og en halvvoksen Dreng sidder paa Jernrækværket omkring Lyskassen ned til Vaskekælderen og snitter med en Kniv i et Stykke Træ. I ham og Børnene ser jeg min Barndoms Legekammerater saa tydeligt, at jeg aabner Vinduet og raaber: — Jeg skal lige op aa spise, jeg kommer snart ned igen! Og Drengen paa Rækværket ser op fra sit Snitteri og nikker alvorligt. — All right, men skynd dig, svarer han.

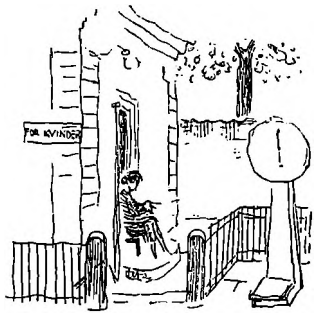

Bænkesnak

Til Slut sidder vi i Parkettet omkring sjette Frederiks Statue lige indenfor i Frederiksberg Have: Globænkene, som de populært kaldes. Vi ser paa Folk, der gaar forbi, og der er nok at se paa, for det er sidst i Maj og højt Solskin: Unge Fruer med den mindste i Barnevogn og den ældste i Sele .... en Murersvend i Arbejdstøjet, Kasketten i Nakken og Hænderne i Lommen, han fløjter Visen om det blaa Stakit og ser saa glad ud, at det ikke kan andet end smitte af paa andre .... unge Mænd i Pinsesnit og med helt nye ubenyttede Handsker, som de bær i Haanden som Buket eller Pynteklud, eller maaske blot for at have noget at daske med, fjollet ser det ud .... unge Piger, smagfuldt pyntede, men ogsaa rædsomt opstadsede, allersødest, naar de er ganske enkelt klædt som de femten-seks-tenaarige i Cotton coat med Læderrem om Livet, barhovede med viltert Haar, som de slaar tilbage over Skuldrene med yndefulde Hovedkast! To gamle Folk kommer sjokkende, Ægtefæller, Arm i Arm, hun med Stok og i sort, Ansigtet gult og rynket, Ryggen kroget, Skikkelsen spinkel, man tænker sig

hendes Stemme som et Fuglepip ... pust paa hende og hun ryger omkuld! Men Godmorgen, nu staar Ægteparret stille og hun forklarer Manden et eller andet, raaber med dyb rungende Stemme, Munden helt inde ved Mandens Øre, hvor der sidder et lille sort Høreapparat. Sikke en Stemmekraft i det lille Menneske, hun er slet ikke saa affældig endda! Et ungt Par gaar forbi med hinanden i Haanden, de taler ikke sammen, men de smiler til hinanden, man kan se, de har faaet sagt, hvad der skal siges, Ord er overflødige! Nyt Par: midaldrende Ægtefolk, Konen foran med forbitret Ansigt og determineret Fodslag, Manden bagefter, rund og genert smilende, Sideblikke til Parkettet: Der er ikke Spor i Vejen, vi har slet ikke været oppe at skændes, der er slet ikke noget at kigge efter! Kunstmaleren i Arbejde ved Staffeliet mangler heller ikke, han staar paa sin sædvanlige Plads ved Indgangen og lægger som sædvanlig sidste Haand paa Værket. Folk staar i Klynger og ser til, en ældre Herre betragter Billedet gennem sin hule Haand. En lille Dreng ved Siden af os paa Bænken fortæller sin Tante om Danseøvelserne i Vinter: — Skomagerpolka .... saa gør vi saadan med Armene og synger: først den ene Vej og saa den anden Vej! Og Mester Jakob ... der lægger vi Hovedet paa Siden og Hænderne til Kinden, og saa trækker vi i et Tov, som at der ikke er der og siger bim bam, bim bam .... og saa tar vi Sjassétrin ind til Væggen og Sjassé ud paa Gulvet igen og saa drejer vi rundt ....! — Og

hvad saa, lille Gert, spørger Tanten, da Drengen gaar i Staa. — Ja, saa er der Pause, og saa skal vi ud aa tisse, svarer han, og i samme Aandedræt: — Tante, nu vil jeg sgu ha den Iskage, du lovede mig!

Lille Gert helmer ikke før han har trukket Tanten med hen til Ismanden, og straks efter bliver Bænkepladsen besat af en sjov gammel Kone, der længe har staaet paa Udkig. Hun samler omhyggeligt Skørterne om sig, før hun glider ned ved Siden af os. Hun er i en ejendommelig grøngraa Kaabe, af Farve som Skødefrakken, Ekstraskriver Kakadue bær i »Capriciosa«. Kuløren kan ogsaa minde om den skimlede Bark paa gamle Bøgestammer. Haaret er graat og opskrabet, øverst paa det lille Hovede vipper en nysværtet Straahat, fastgjort til Haarknolden med gammeldags Hattenaale. Hendes Ansigt forekommer os bekendt, vi har set det før og ofte, et af den Slags Ansigter, man jævnligt træffer paa, uden at lære Mennesket bag det nærmere at kende. Hun famler et Strikketøj frem af en sprukken Laktaske, sætter et Par ovale Staalbriller paa Næsen og giver sig til at haandtere de blanke Strikkepinde med øvede Hænder. Hun føler sig betragtet og kigger op over Brillerne med et skævt Gammelkonesmil, og nu slaar det ned i os, hvor vi har set det Ansigt før: bag Garderobeskranken! Det er den venlige gamle Dame, der passer vort Overtøj, medens vi er i Teatret, paa Biblioteket, i Restauranten .... hvor ofte har vi ikke set hende dukke frem mellem Kaaber og Frakker

med Haanden rakt ud efter Nummeret, hvor ofte har vi ikke set hende sidde under en søvnig matlysende Pære i sit ensomme Hjørne af Garderoben, bøjet over et Strikketøj eller en Bog, en Avis.

Vi giver os i Snak med den Gamle, og det viser sig, at hun ikke er nogen helt almindelig Garderobedame. Hun er i Familie med den berømte Kildekone i Frederiksberg Have og de ikke mindre berømte Slikke-Muttere, der opslog deres Boder under Skyggen af de gamle Lindetræer i Frederiksberg Allé i Begyndelsen af forrige Aarhundrede. Hun har passet Garderober saa langt tilbage, hun kan huske, og det er ikke saa lidt! Hun kan fortælle om Alléenberg, Sommerlyst og Kehlets Sangerindepavillon, og hun kan lide at fortælle .... — Hvor gammel jeg er, siger hun og smiler fint, — ja hvis jeg sagde Dem det, vilde De jo alligevel ikke tro mig. Desuden spør man ikke en Dame om hendes Alder, det ved De nok!

— Aah, der tabte jeg mit Garnnøgle .... tak, tak, det var venligt af Dem! Jo, jeg har saamænd haft meget Overtøj mellem mine Hænder i Tidens Løb. Baade Cheniller og Sukkerdunsoverstykker, Havelocker, Schawler for ikke at tale om Overtræksstøvler, Galoscher og Paraplyer. Og hvad man har glemt af Handsker og Tørklæder i Garderoben, det gør De Dem vist ingen Begreb om. En Gang var der tilmed en Dame, der gik fra sin Kaabe, men hun var nu ogsaa lidt echaufferet, det var paa Alléenberg. Hun kom aldrig og hentede den og saa

sagde Direktøren at jeg maatte beholde den. Det er den, jeg har paa her, ja det er det saamænd!

De kan ellers tro man oplever meget, naar man sidder i Garderober. Alene den Tid jeg var hos Kehlet, da han havde Sangerinder. I Pausen kom Pigerne ud og sad paa Skranken og betroede mig deres smaa Hjerteanliggender. Der var en der hed Amalie, hun gik i toogtyveknaps højhælede Pampusser og havde Lægge, der bulnede ud over Støvlerandene som Rullepølser. Grever, Baroner og stenrige Vognmænd med Hestesko i Slipset laa for hendes Pølseben, men hun elskede kun een, og han elskede en anden, det var Drachmann den søde Fyr. — Lille Madam Hansen, sagde Amalie og græd lange Furer i Pudderkinderne, — hvad kan det nytte at Eggers gir mig Champus og Fingerringe med Ametyster, og Børgesen kør mig i Skoven i Landauer med hvide Heste, naar jeg barestens vil drikke Kildevand med Digtermanden og spasere Gaatur med ham alene i Fresberg Have. Det er den store vidunderlige Kærlighed, lille Madam„ men han er kraftknuseme helt skør efter hende Edith, der ikke har Fugls Føde paa Kroppen. Det er til at graje Blod over, er det!

Naa, Edith var nu god nok. Og der var ligesom mere Race over hende, end som over de andre Piger. Naar hun sang en vovet Vise, saa det ud, som om hun slet ikke forstod Teksten, men troede det drejede sig om Fuglesang og Bølgeskvulp. Det var vel osse det, der bedaarede Digteren, foruden na-

turligvis det dejlige askeblonde Haar og hendes gode Figur, og saa dette hersens blide bløde Væsen, der var saa langt fra tju og hej og didelumdej!

Mange af Herrerne, der besøgte Kehlets Pavillon, kom direkte fra store fine Middagselskaber og stod hos mig i Garderoben og pillede Ordnerne af Kjoleopslaget, før de gik ind til Amalie, Mary, Odille og Josefa og hvad de nu hed alle de buttede Nordens skønneste Kvinder. Ogsaa Herrerne kunde blive fortrolige og meddelsomme, især naar de fik hældt en Del bag Vesten, og saa skulde jeg jo ha' at vide om Sønnerne, der var Døgenigte, og Døtrene, der tog paa Regning, og Hustruen, der var en Mokke der lukkede Sovekammerdøren i Laas undtagen Onsdag og Lørdag, og det var da ikke til at finde sig i for en Mand i sin bedste Alder, sagde de. Og meget andet.

Jeg kan huske lille Ess, da han holdt sine Konferencer paa Sommerlyst. Med Manuskriptet i Chapeau claquen. Han gjorde voldsom Lykke, naar han talte om Demimonden, baade om den i Neiiendams Saloner og den i Mayonnaisekvarteret, ovenikøbet med Navns Nævnelse, saa det gibbede i Galoscherævene, som man kaldte de Herrer, der havde deres Gang hos Oktoberdamerne. Hele København valfartede til Frederiksberg, for at høre Esmann fortælle om Dagmar, der havde Valget mellem at blive en stor Skuespillerinde eller en stor Kunstnerinde paa en anden Facon, hun valgte det sidste, men kastede alligevel Glans over gamle Danmark.

Drachmann læste ogsaa op ovre paa Sommerlyst. En Dag kom han ud til mig i Garderoben, hvor jeg var blevet ansat, efter at Lorry Feilberg havde overtaget Kehlets Etablissement. — Hvad er det, De sidder og læser i, lille Hansen, spurgte han, og jeg viste ham Bogen: Carit Etlars »Krybskytten«! — Er den god, spurgte han videre, men det kunde jeg ikke svare ham paa, fordi jeg lige var begyndt, men den lovede godt. — Jeg skal forære Dem »Forskrevet«, sagde Digteren, — der vil De kunne læse om gamle Dage hos Kehlet, da Edith sang og Etlinger spillede! Jeg fik den skam osse og har den endnu med Dekladaration og venskabelig Hilsen og saa videre ...

Da jeg læste den, kunde jeg straks kende det hele igen. Osse ham Grosserer Halvvig, der var Ven med Edith eller holdt hende eller hvad man nu skal kalde det. Og Pigerne, som jo dengang sad paa en Rad af forgyldte Stole som Høns paa Pinde og fik serveret Caloric paa Opfordring af Cafeens unge Stamgæster og Fars Sønner, der var smaa Kopier af Peter Nansen og Bang med Snorlorgnet og Pandelok ...

Jeg talte før om Carit Etlar .... Ved De, at man skal til at rive hans Villa ned henne paa Carit Etlarsvej? Ja, for hvis det interesserer Dem, saa sku De da gaa hen og se den inden det er forsent. Det er saadan en smuk gammel Villa som Digteren selv byggede. Nu bor Fru Friis-Schmitto i den med alle sine Dyr, det er næsten som i Etlars Dage for han

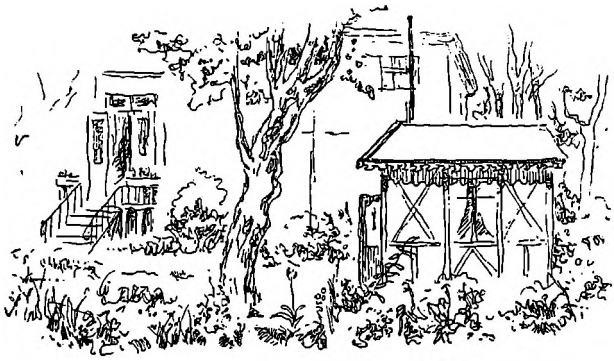

Carit Etlars Lysthus

holdt jo ogsaa saa meget af Dyr og havde baade Hunde og Aber og Ræve, ja endda Daadyrkid og Gedebukke gaaende i Haven. Og Bindingsværkslysthuset, hvor han sad og skrev sine Romaner, det ligger der ogsaa, saalænge det altsaa varer. Ikke for det, jeg er saamænd ikke særlig belæst, men Carit Etlars Bøger, dem har jeg da slugt, og naar jeg gaar forbi det gamle frønnede Lysthus, syns jeg altid, at det er som han sidder derinde med alle sine Romanfigurer, baade den dejlige Jeanne Tuyon og Gavtyven Gunder og Trine Jansen fra Christianshavn og .... ja, De kender dem naturligvis allesammen selv!

Etlar ... eller Brosbøll som han jo egentlig hed, og hans Kone levede ellers ikke det lykkeligste Familieliv. Næ, de gjorde saamænd ej. Hele Frederiksberg Allé talte om det dengang. Man kunde

høre ind i Nabohaverne og ud paa Vejen, naar de skændtes, og det gik tit paa. — Tænk, sagde Folk, — han kalder hende idiotisk dum! Og hun skælder ham ud for en Pjalt og en Nar! Hvem havde Fejlen? Ja hvad skulde man tro: Postbudet sagde eet, Tjenestefolkene noget andet, Naboerne noget tredie. Men saa endte det jo ogsaa, som det maatte ende: der kom en tredie ind i Menagen, og hun skulde lige netop ha' været den Kvinde, som Brosbøll gik og drømte om. Det blev Skilsmisse fra den første og Ægteskab med den nye; men da Digteren var død, skrev baade den nye Kone og Datteren af den første Erindringer, som skulde fortælle Sandheden om Brosbølls mislykkede Ægteskab; men dem blev man sgu ikke klogere af, tværtimod ...

Sandheden, hvad er Sandheden, som ham Herman Bang sagde til mig en Gang paa Sommerlyst. Han var vældig flink og ligetil, selvom han jo nok saa lidt eksoterisk ud. Han og jeg fik os ofte en hyggelig Sludder i Garderoben, han interesserede sig for smaa mærkelige Skæbner. — De er jo saadan set en Slags Kunstnerinde, sagde han, — De sidder her som Præstinde i Forhallen til Kunstens Tempel! Og saa smed han sig i min Rørstol og lo med sin underlige hæse skrattende Latter. Men det var det med Sandheden .... — Sandheden, lille Madam Hansen, sagde han, — Sandheden! Skulde man tro Fru Heibergs Erindringer, maatte jo en Masse af de Mennesker, man mente var rigtig pæne og nydelige være nogle værre Skurke. Og det væg-

rer man sig da ved. Den kedelige Sladderhistorie med Phister, der skulde have forgivet Lotte Oehlenschläger, den havde man jo glemt, men hun gør da sit til at puste Liv i den igen. Og nu disse Erindringsherrer, der tager store Afdøde til Behandling. H. C. Andersen og Søren Kierkegaard levner de jagu ikke megen Ære, Privatlivet trækkes i Forgrunden og deres Værker skydes i Baggrunden. Derimod kogler man blaa Taager om Affæren Baggesen—Sofie Ørsted og faar det til, at hun levede noget saa lykkeligt med den lille Anders Sandøe, naar Sandheden dog er den at hun var et livshungrende længselsfuldt Væsen, hvem en tragisk Naturfejl hindrede i at føle sig fuldtud som Kvinde. Men det kan saamænd godt være at Sandheden kun kan siges paa Fransk, naar det drejer sig om et Menneske, der med Djævelens Vold og Magt skal stilles i det poetiske Lys!

Ja, Bang han kunde snakke, men han var selv et ulykkeligt Menneske, og det fik han saamænd ofte nok at høre i levende Live, og det paa en alt andet end pæn Maade.

Aah, der tabte jeg mit Garnnøgle ... tak, tak, det var nydeligt af Dem! Hvad jeg vilde sige ... jo, saa en Dag møder jeg Lorry Feilberg og han siger, at nu maa vi sandelig ha' lille Madam Hansen tilbage til sin gamle Garderobe i Operetten, som den var kommet til at hedde, Førstesalen deroppe hos Lorry, som nu kaldes Riddersalen og altsaa tidligere husede Nordens skønneste Kvinder

paa en Pind. De var der forresten endnu, da jeg kom tilbage, baade Negerprinsessen, den svenske Dagmar og hende med Guldtanden, som Feilberg kaldte dem i sine Reklameannoncer. Men det varede ikke længe, før de røg af Pinden, hele Historien skulde laves om til noget finere, noget i Retning af litterær Variete. Feilberg havde store Planer, Damer skulde ogsaa kunne komme i Etablissementet, i det hele taget det pæne borgerlige Publikum, der vilde lege Bohemer for en Aften og føle sig i Selskab med store Afdødes Aander, som Drachmann og Rahbek. Lars Mathiesens gamle Traktørsted blev ogsaa købt og inddraget under Lorry. Her havde Oehlenschläger haft sit Værelse med egen Indgang fra Frederiksberg Have og Skyder for Døren ind til Lars Mathiesens Billardstue. Her hvilede han i kølig Skygge, naar Sommervarmen blev for stærk, for han hørte jo ikke til dem, der ku' lide for meget Sol. Eller osse tog han herud, naar han havde været oppe at skændes med Christiane, fordi hun ikke gav ham Asparges i Aspargestiden, eller kom ind og lagde Sokker i hans Kommodeskuffe midt som han sad og læste op af »Hakon Jarl« for en beundrende Ven. I Billardstuen havde den gamle Rahbek siddet med Lars Mathiesen og drukket smaa Gule, medens Kamma sad hjemme paa Bakkehuset og lavede Æsker og skrev Breve og ventede paa Fremmede, som hun kunde give Øgenavne, hvad der baade kunde opfattes som morsomt og irriterende og ogsaa blev det...

Nu var det altsaa Feilberg, der blev Krofatter med Bulehat og Lorgnetter og evig Cigar i Munden. Jeg kan huske Viserne han lavede, den om »Vi spiser ikke Søm, vi flækker ikke Vind, vi stiller ikke Vandgrød i Vinduet ind ...«, den sang man overalt ligesom »Hold mig i Haanden i tredive Aar, saa skal du se sikken Sjov vi faar ...« eller saadan noget lignende. Men Nordens skønneste blev afløst af Carla Bachmann, der sang med træt mørk Stemme om »Lille Ville« og Kai Holberg, der læste op af »Zoologisk Have«. Senere kom Stella Kjerulff og Ella Dyberg, ja ogsaa Houmark læste op, og Storm Petersen, og lille Engelstoft, der snøvlede, men var saa hyggelig. Og saa kom Verdenskrigen og Gullaschtiden, hvor det flød med Champagne, og Bybud Olsen og Mælkedreng Mortensen paa tre, fire Dage eller mindre avancerede til Direktører og Levemænd og gav 50 Krone-Sedler i Drikkepenge og ikke vilde ha' tilbage. Det var paa den Tid man dansede Bostonvals, Storkedans og Maxice. Alle Folk vilde danse. Alle tjente jo Penge og alle vilde ud, hvor Livet levedes. Danseskoler oprettedes overalt, selv i smaa Privatlejligheder. Bladene vrimlede med Annoncer ... — De paa Ballerne benyttede moderne Danse læres paa 3 a 4 Timer! Hurtigt skulde det jo gaa inden Derouten kom og Guldstrømmen tørrede ind. Jeg sad saamænd paa mine Friaftner ude i Dronning Olgas Selskabslokaler paa Falkoneralléen og passede Garderoben, medens et ungt Ægtepar sled i det med

Dér har vi Pigen fra Bülowsvej, hun er i blaastribet Kjole og hvid Hat med rød Sløjfe i Nakken! Dér har vi Botticellimodellen i Ridedragt med kæk lille Møsse paa det silkefine Haar! Og dér — den sødeste af dem alle, hende vi elsker og har sat Stævne i den gamle og evigunge Forelskelsens Have, hun kommer slentrende midt i den gyldne Solflom, ung og dejlig som ingen anden, frisk og smilende, selve Foraaret ...

Og med den Elskede gaar vi til Josty og drikker Chocolade. Josty som hedder Slotsgaarden, men aldrig bliver kaldt andet en Sjosty: det hyggelige gamle Konditori, hvor vore Forældre, Bedsteforældre og Oldeforældre kom som unge forlovede og nygifte. Ogsaa dér vil vi sidde og føle Foraaret i os og om os: det evigt gentagne vidunderlige Æventyr, der toner i Sindet og i Naturen. Dér vil vi slutte Besøget paa det dejlige Frederiksberg!

Tidligere udkom:

Harry Kaae
PRINSESSESTIEN
Tegninger af Knud Mühlhausen
København 1945
(Udsolgt)

—

Harry Kaae
AMAGERREJSE
Tegninger af Knud Mühlhausen
København 1945

—

Harry Kaae
ØSTERBROVISIT
Tegninger af Knud Mühlhausen
København 1946